

TEKNIIKAN SANASTOKESKUS • CENTRALEN FÖR TEKNISK TERMINOLOGI

Nordterm 2001,
Seija Suonuuti,
sosioterminologia,
ympäristösanasto EnDic 2000,
termipalveluselvitys,
hakemisto 2000,
multimedia...

1 | 2001

TERMINFO

THE FINNISH CENTRE FOR TECHNICAL TERMINOLOGY

TERMINFO

22. vuosikerta • numero 1 | 2001

JULKAISIJA Tekniikan Sanastokeskus ry
PÄÄTOIMITTAJA Virpi Kalliokuusi
TOIMITUSSIIHTEERI Minna Isoherranen
TOIMITTAJA Sirpa Suhonen (Summaries)
TOIMITUSNEUVOSTO Jukka Ihanus, Kari Kaartama,
Virpi Kalliokuusi, Sirpa Kuusisto-Niemi,
Markku Lammi, Aatto J. Repo, Mikael Reuter,
Seija Suonuuti, Krista Varantola
PAINOPAIKKA Forssan Kirjapaino Oy 2001
KUSTANTAJA Stellatum Oy
Asemapäällikönkatu 7, 00520 Helsinki
puh. (09) 8689 700
faksi (09) 8689 7070
<http://www.stellatum.fi>

TILAUKSET JA OSOITTEENMUUTOKSET

<http://www.stellatum.fi>
Stellatum Oy/Tilaaajapalvelu
Kuoppamäentie 3 A, 33800 Tampere
puh. (03) 225 1948
faksi (03) 225 1955
tilaaajapalvelu@stellatum.fi

TILAUSHINNAT SUOMESSA

Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa
Kestotilaus (laskutusväli 12 kk) 190 mk
Vuosikerta (12 kk) 200 mk
Irtonumero 50 mk
Tilaaajarekisterin tietoja voidaan käyttää ja
luovuttaa suoramarkkinointiin.

TILAUSEHTO

Kestotilauksena tilattu lehti tulee tilaajalle vuodesta
toiseen ilman eri uudistusta, kunnes tilaaja joko muuttaa
tilauksen määräaikaiseksi tai lopettaa sen. Tilauksen hinta
on vuoden alussa voimassa oleva hinta, joka on painettu
lehteen. Tilauksen voi keskeyttää ennen tilauskauden
loppua joko puhelimitse tai kirjeellä. Peruutus on tehtävä
vähintään kaksi viikkoa ennen tilausjakson alkamista.
Mikäli peruutus ei saavu määräaikaan mennessä,
laskutetaan tilaajan saamat lehdet irtonumerohintaan
sekä peruutuksen aiheuttamat kulut 30 mk.

IRTONUMEROMYYNTI

Stellatum Oy/Tilaaajapalvelu
tilaaajapalvelu@stellatum.fi
Akateeminen Kirjakauppa,
Suomalainen Kirjakauppa ja
Turun Kansallinen Kirjakauppa.

ISSN 0358-7517

441 002
Painotuote

SISÄLLYS

Nordterm 2001 <i>Lena Jolkkonen</i>	3
Seija Suonuuti, sanastotyön asiantuntija yritysmaailmassa <i>Johanna Suomalainen</i>	4
Sosioterminologia: lyhyt oppimäärä <i>Teija Pihkala</i>	6
EnDic 2000 – seitsenkielinen ympäristösanakirja <i>Juha Kajander</i>	8
Projektiutisia	11
Tuhat ja yksi termiongelmia - Termipalveluselvytyksen vuonna 2000 <i>Johanna Suomalainen</i>	12
Termiharava	14
Kirjallisuutta	15
Terminfon hakemisto 2000	18
Summaries	20

Lukijapalautetta voi lähettää Tekniikan
Sanastokeskukseen (osoite alla) tai sähköpostitse
osoitteeseen terminfo@tsk.fi

TERMINFO INTERNETISSÄ <http://www.tsk.fi/ti/>

TSK:N YHTEYSTIEDOT

osoite	Albertinkatu 23 A 12 00120 Helsinki (09) 2709 1060 (09) 608 859
puhelin	(09) 2709 1060
faksi	(09) 608 859
sähköposti	tsk@tsk.fi , terminfo@tsk.fi
Internet	http://www.tsk.fi

TERMIPALVELU (MAKSULLINEN EI-JÄSENILLE)

puhelin	(09) 608 876
faksi	(09) 608 859
sähköposti	termipalvelu@tsk.fi

Nordterm 2001

Det nordiska terminologisamarbetet har redan en lång tradition, i år har det förflutit 25 år sedan Nordterm grundades. Samarbetet har bedrivits på många plan och innefattat såväl terminologisk forskning, terminologiutbildning och praktiskt terminologiarbete. Kontakterna med kollegerna i de andra nordiska länderna har varit goda, givande och ofta informella; mera formella former har varit aktuella t.ex. i gemensamma EU-projekt där rapporteringen till kommissionen ställt sina egna strikta krav. Ett exempel på gemensamma storsatsningar under de senaste åren (1998–1999) är EU-projektet Nordterm-Net, där vi skapade en nordisk webbplats för terminologisk information och en gemensam nordisk termdatabas, Nordtermbanken.

Nordterms målsättning är att skapa ett forum där terminologiintresserade i hela Norden kan utbyta information om sina erfarenheter och arbetsresultat. Ett ypperligt tillfälle för detta är Nordterm-församlingen som anordnas vartannat år. Ordförandeskapet i Nordterm och arrangörsansvaret för samlingarna roterar mellan de nordiska länderna. Personligen har jag under min terminologbana haft tillfälle att delta i Nordtermkonferensen år 1999 då den hölls i Danmark på Schæffergården och två år därefter då vi tillbringade några oförglömliga dagar (och nätter) under midnattsolen i Kautokeino i norra Norge.

Den senaste tvåårsperioden har Finland fungerat som ordförande i Nordterm, närmare sagt är det *Virpi Kalliokuusi* på TSK som lotsat styrgruppen. Vår insats denna gång kulminerar i anordnandet av Nordterm 2001. Platsen är Gustavelund konferenshotell invid Tusby träsk, där vi befinner oss i ett historiskt kulturlandskap. Flera av de stora finländska konstnärerna verkade i början av 1900-talet invid Tusby strandväg, bl.a. nationalskalden *Aleksis Kivi*, tonsättaren *Jean Sibelius*

och målaren *Pekka Halonen*. Samtidigt är det geografiska läget praktiskt, flygfältet ligger nära intill Gustavelund och förbindelserna till huvudstaden är goda.

Förberedelserna inför Nordterm 2001 är redan i full gång. Programmet under de fyra dagarna i juni (13–16.6.) blir digert. Konferensen börjar med en grundkurs i terminologi och vi har glädjen att ha forskare från Vasa universitet som föreläsare på kursen. Därefter följer symposiet med många intressanta föredrag, både av personer som varit med tidigare och helt nya deltagare. Just detta att flera nya föredrags-hållare har hittat med är betydelsefullt för Nordterm, det innebär att Nordtermsamarbetet i praktiken – inte enbart i teorin – är öppet för *alla* terminologiintresserade. Efter symposiet är det dags för samling i arbetsgrupperna och själva Nordterm-församlingen. Som socker på botten firas Nordterms 25 år med en jubileumsmiddag. Närmare uppgifter om Nordterm 2001 hittar du i denna tidning på s. 11 och på adressen www.nordterm.net.

Väl mött på Nordterm 2001!

Lena Jolkkonen

Seija Suonuuti, sanastotyön asiantuntija yritysmaailmassa

Johanna Suomalainen

4

TSK:n hallituksen jäsenistä on tällä kertaa esittelyvuorossa Nokian Terminology Services -jaoksen päällikkö Seija Suonuuti. Suonuutilla on pitkäaikainen kokemus sanastotyöstä. Sanastotyöhön Suonuuti tutustui alun perin TSK:ssa ja jalosti myöhemmin TSK:ssa saamansa perusopit Nokian sanastotyön vankaksi perustaksi.

Koulutukseltaan Suonuuti on ompelu- ja neulealan suunnittelija-ohjaaja. Nykyistä artemonikoulutusta vastaaviin tehtäviin Suonuuti valmistui vuonna 1985. Alan töitä hän ei kuitenkaan ehtinyt tehdä kuin muutaman kuukauden, sillä Suonuutin mukaan "terminologia ja sanastotyö veivät mennessään".

Terminologiaan ja sanastotyöhön Suonuuti tutustui jo ennen opiskelujensa aloittamista. 1970-luvun lopussa hän teki ulkoministeriön rahoittamaa sanastoa, joka käsitteli Suomen ja silloisen Neuvostoliiton välistä tieteellis-teknistä yhteistyötä. 1980-luvun alkupuolella Suonuuti työskenteli opiskelujensa ohella TSK:ssa. Hän hoiti TSK:n kirjanpitoa, oli mukana sanastoprojekteissa ja teki erilaisia toimistotöitä.

Nokiassa Suonuuti aloitti vuonna 1985. Yhteys TSK:een kuitenkin säilyi, sillä vuoteen 1994 asti Suonuuti toimi TSK:n kirjanpitäjänä. TSK:n hallituksen jäsen Suonuuti on ollut vuodesta 1995 lähtien.

TSK:n toiminta tulevaisuudessa

TSK on Suonuutin mielestä ennen kaikkea järjestelmällisen sanastotyön osaaja. "Tämä ydinosaaminen on jo kauan ollut TSK:n toiminnan perustana ja tälle perustalle TSK:n toiminnan tulisi rakentua myös tulevaisuudessa. Jos tämä pohja otetaan pois, on kyse muusta kuin TSK:sta", sanoo Suonuuti.

Suonuuti haluaa nähdä TSK:n muuntautumiskykyisenä. Hänen mielestään TSK:n osaamisaluetta ei ole tarpeen juurikaan muuttaa, sillä "TSK tekee toimeksiannoissaan hyviä ja oikeita asioita". "TSK:n laadukkaille sanastoille löytyy tarvitsijoita. On vaan kyse siitä, miten sanastoprojekteja hankitaan ja miten näitä sanastotyön tuloksia myöhemmin jalostetaan mm. eri kohderyhmien käyttöön", pohtii Suonuuti.

Kansainvälisen suuryrityksen sanastotyötä johtavana henkilönä Suonuuti on tottunut muutokseen ja sen vaatimaan jatkuvaan työtapojen arviointiin. Työnsä kautta Suonuuti on havainnut mm. prosessijattelun edut, joita hän toivoisi hyödynnettävän myös TSK:n toiminnassa. Lisäksi hän korostaa tiedottamisen ja asiakaskontaktien merkitystä. "Yhteydenpidon asiakkaisiin tulee olla väivatonta ja jokapäiväistä", sanoo Suonuuti. Hänen mielestään suhteellisen epäviralliset asiakaskontaktit ovat tärkeä osa nykypäivää.

"Mielestäni TSK:n hallituksen tehtävä on vetää suuntaviivoja ja tehdä peruspäätöksiä", sanoo Suonuuti. Suonuutilla on runsaasti ideoita TSK:n tulevaisuuden varalle ja näitä ajatuksia hän haluaakin tuoda hallituksessa esille. "Olen kiinnostunut näkemään TSK:n kehityksen sekä itseni että työni puolesta", toteaa Suonuuti.

Sanastotyön kehitys Nokiassa

Vuonna 1985 Suonuuti palkattiin Nokian, silloisen Telenokian, ensimmäiseksi terminologiksi. Sanastotyö oli Nokiassa alkanut muutamia vuosia aiemmin, vaikka tarkkaa rajaa kääntäjien keräämän tukisanaston ja tietoisin sanastotyön välille on vaikea vetää. Tärkeänä järjestelmällisen sanastotyön alkuaskeleena voidaan Suonuutin mukaan kuitenkin pitää vuonna 1981 TSK:sta tilattua sanastotyön kurssia.

Jo 1980-luvun alussa Nokiassa luotiin Suonuutin mukaan ne muutamit sanastotyön perusteet, joiden varassa sanastotyö on myöhemmin kehittynyt. Näitä perusteita ovat olleet työstettävän sanaston rajaus tuotteisiin liittyvään tekniseen sanastoon, sanastotyön tavoitteiden määrittely sekä teknisen henkilökunnan ja suunnittelijoiden osallistuminen sanastotyöhön.

Aluksi sanastotyötä tehtiin kääntäjistä ja teknisistä asiantuntijoista koostuvissa työryhmissä. Myöhemmin työryhmiin otettiin mukaan laajemmin eri osa-alueiden edustajia. Sanastotyön kohderyhmänä olivat kääntäjät ja tavoitteena oli luoda yrityksen käännöstyötä tukeva sanasto. Aluksi sanastotyön tulokset tallennettiin sanastokortistoihin, mutta 1980-luvun puolivälissä sanastotyön avuksi valmistui termipankkiohjelmisto.

Sanastotyön seuraava vaihe oli siirtyminen terminologin vetämään, mutta yhä edelleen työryhmissä tehtävään, sanastotyöhön. Tässä vaiheessa sanastotyö erotettiin omaksi organisaatiosyksiköksi, ns. termipankkiryhmäksi. Myös sanastotyön menetelmiä muutettiin siten, että työn nopeus ja järjestelmällisyys lisääntyi ja jo tehdyn työn jäljittettävyys kasvoi. Hiukan myöhemmin siirryttiin projektiluontoiseen työskentelyyn, jossa terminologi ensin valmisti sanaston, jonka jälkeen sanasto

lähettiin asiantuntijoille lausunnolle ja käsiteltiin projektipalaverissa.

Nokian tarpeisiin kehitetty sanastoprosessi

"Hyvä ja toimiva sanastoprosessi vaatii jatkuvaa kehittämistä ja työtapojen arviointia", sanoo Suonuuti. Nykyisin Nokiassa käytössä oleva sanastoprosessi on 20 vuoden kehittelyn ja työtapojen arvioinnin tulos. Sanastoprosessi muistuttaa pääosiltaan jo aiemmin vakiintuneita prosesseja. Uusia työtapoja ovat mm. sanastoprojektien tilauskannan jatkuva päivittäminen, verkostotoiminnan korostuminen sekä sanastoprosessin jakautuminen pääprosessiin ja siitä tarpeen mukaan muokattuihin tuotekohdaisiin prosesseihin.

Suonuutin mukaan sanastotyö on vuosien saatossa vakiinnuttanut asemansa Nokiassa muita prosesseja tukevana prosessina. Suonuuti ei kuitenkaan pidä sanastotyön olemassa oloa Nokiassa itsestäänselvyytenä, vaan hän kertoo joutuvansa vuosittain arvioimaan sanastotyön tärkeyttä. "Tällainen "mitä, miksi ja kuinka paljon" -tyylinen asioiden tarkastelu kuuluu kuitenkin Nokian yrityskulttuuriin", sanoo Suonuuti.

"Viime vuosina sanastoprosessin jakautuminen eri haaroihin on tehnyt prosesseista monimutkaisempia ja vaikeampia hallita. Tulevaisuudessa juuri prosessien hallittavuus voikin olla yksi syy mahdolliselle uudelle kehitysvaiheelle", toteaa Suonuuti. Suonuuti ei kuitenkaan lähde tarkemmin arvailemaan Nokian sanastotyön tulevaisuutta, vaan toteaa ykskantaan, että "Nokian strategiat sanelevat tulevaisuuden". Ja lisää, että "näiden strategioiden soveltaminen sanastotyöhön tekee työstämme entistä haastavampaa".

Nokian terminologiayksikkö

Suonuutin johtama terminologiayksikkö on koko Nokian laajuinen eli maailmanlaajuisesti Nokialle tarkoitettu. Terminologiayksikön pääasiallinen tehtävä on Nokian sisäisen termipankin täydentäminen ja ylläpito. "Termipankki on Nokian virallinen termilähde, joka löytyy jokaiselta työasemalta", kertoo Suonuuti. Termipankki sisältää tällä hetkellä noin 15 000 käsitettä ja termipankkiin pyritään jatkossakin saamaan laajempi variaatio eri tuotteiden sanastoa ja kieliä sekä mahdollisimman pitkälle Nokian koko tuotevalikoima. "Termipankissa tulee olla luotettavaa aineistoa, joka on sellaisenaan heti käytettävissä. Tällöin käyttäjän ei tarvitse enää käyttäessään miettiä termien oikeellisuutta", sanoo Suonuuti. Tämän takia termipankkia on tarkoitus jatkossa kasvattaa hallitusti, lisäämällä uutta tietoa samalla kun vanhentunutta tietoa karsitaan pois.

Nokiassa on samanaikaisesti meneillään useampia sanastoprojekteja. Projektit vaihtelevat kestoltaan ja käsitteiden määrältään. Suonuutin mukaan yksi projekti kestää yleensä noin 2–6 kuukautta ja sisältää 100–200 käsitettä. "Suomen kielellä on sanastoprojekteissa vastinekielen asema", kertoo Suonuuti. Sanastotyössä tuotettava perussanasto on lähes poikkeuksetta englanninkielistä ja tarpeen tullen sanastoprojekteihin otetaan mukaan muita kieliä.

Terminologiayksikön oheispalveluja ovat Termlt-termipankkiohjelman sisäinen tuotevastuu ja testaus, yksikön sisäisen tiedotuslehden julkaiseminen ja Nokian sisäinen termipalvelu.

Nokiassa tehtävän sanastotyön erityispiirteitä ovat Suonuutin mukaan nopeus ja joustavuus sekä usein syväille tekniikkaan menevä termistö. "Nopeus on kaiken A ja O", toteaa Suonuuti. "Sanasto on tehtävä juuri silloin kun sitä tarvitaan. Sanastotyön asema eri prosessien tukena voi olla hyvin erilainen. Tärkeintä onkin sanastotyön oikea ajoittuminen sen tukemien prosessien kannalta", hän jatkaa.

Sanastotyön monipuolisuus

Johtajan tehtävät vievät melkein koko Suonuutin työajan. "Kiinnostavaa ja mukavaa vaihtelua johtamiselle ja organisoinnille ovat sanastotyön kurssit", sanoo Suonuuti. Nokian sisäisten kurssien lisäksi Suonuuti käy silloin tällöin luennoimassa yritysmaailmassa tehtävästä sanastotyöstä.

Sanastotyössä Suonuutia kiinnostaa ennen kaikkea työn järjestelmällisyys. Erityisesti häntä kiehtoo se, miten kaaoksesta saadaan aikaan selkeä, looginen kokonaisuus. "Tässä kaaoksen järjestämisessä auttavat etenkin käsitejärjestelmät ja määritelmät", sanoo Suonuuti. Myös sanastotyön lopputuloksen muokkaaminen eri käyttäjäryhmien tarpeiden mukaan on Suonuutin mielestä kiehtovaa. "Etenkin se, miten sanastotyön lopputuloksesta saadaan sellainen, että siitä on hyötyä mahdollisimman monelle", sanoo Suonuuti.

Parasta ja palkitsevinta Suonuutin mielestä hänen omassa työssään on onnistumisen tunne. "Se kun yksikkö saa jotain menestyksellä aikaiseksi", sanoo Suonuuti. Suurimmiksi haasteiksi hän sitä vastoin luettelee töiden saamisen ja niiden hallitsemisen. "Sanastoprojektien saamiseksi tulee tehdä töitä. Sisäinen tiedottaminen ja joustavat asiakassuhteet ovat tärkeitä tässä prosessissa. Ja kun projekteja on saatu, toinen hyvin haasteellinen tehtävä on hallita tätä joustavaa ja monta asiaa yhtäaikaa tekevää yksikköä", sanoo Suonuuti.

Vapaa-aika on omistettu harrastuksille

Vapaa-aikanaan Suonuuti toimii asumassaan taloyhtiössä isännöitsijänä. "Pitkäaikaisesta mielenkiinnosta kirjanpitoon syntyi harrastus", sanoo Suonuuti nauraen. Tämän harrastuksen hän kertoo sisältävän mitä mielenkiintoisempia hommia – kirjanpidosta ja hallinnoinnista aina viemärien avaamiseen.

Suonuutilla on toki muitakin harrastuksia. "Tykkään tehdä käsilläni kaikenlaista," sanoo Suonuuti. Hän kertoo, että perinteisten käsitöiden lisäksi harrastuksiin kuuluu myös vanhojen huonekalujen korjailu. Aika vaan ei tunnu aina riittävän kaiken mielenkiintoiseen, niinpä hänellä on "yksi ikuisuusprojekti kerrallaan."

Talvilomalla Suonuuti lähtee viikoksi perinteiselle hiihtoretkelle. "Hiihtämään, saunomaan ja rentoutumaan", toteaa Suonuuti hymyillen.

Oli ilahduttavaa lukea Terminfosta 3/2000 (*Virpi Kalliokuusi: EURALEX 2000 –konferenssin satoa terminologeille*) Rita Temmermanin sosiokognitiivisesta lähestymistavasta terminologiaan. Temmermanin tutkimukset ovat viimeisin lenkki vallitsevaa terminologian teoriaa¹ kritisoivien kannanottojen ketjussa, jonka juuret juontavat lähes 30 vuoden taakse.

Vallitsevan teorian mukaan termien taustalla on käsitteitä, jotka kuuluvat johonkin tiettyyn erikoisalaan ja asettuvat sen sisällä loogisiksi käsitejärjestelmiksi. Kukin käsite voidaan määritellä tarkasti ja erottaa siten naapurikäsitteistä. Kullekin käsitteelle annetaan nimi – *termi*. Jotta kommunikointi olisi mahdollisimman tehokasta eikä väärinkäsitysten vaaraa olisi, jokainen termi nimeää vain yhtä käsitettä. Homonymia eli tilanne, jossa sama termi vastaa useampaa käsitettä, ei ole ongelma, koska käsitteet kuuluvat eri erikoisaloihin ja oikea merkitys on siksi ymmärrettävissä kontekstista. Synonymia eli se, että yhtä käsitettä nimitetään usealla termillä, sen sijaan on haitallista, ja sitä pitää välttää sopimalla alan asiantuntijoiden kesken kullekin käsitteelle vain yksi termi.

Sosioterminologiaksi nimetty suuntaus sai alkunsa, kun käytännön terminografit kohtasivat työssään jatkuvasti ongelmia, joihin vallitseva teoria ei tarjonnut ratkaisuja. Heidän kritiikkinsä on kiteytettävissä seuraavaan viiteen huomioon:

1) *"Erikoisalan" määrittelemisen on mahdotonta, koska lähes kaikki alat edellyttävät poikkitieteellistä osaamista.* Erityisen selvästi suuntaus näkyy soveltavilla aloilla, mutta kansainvälinen kilpailu, tiedon automatisoituminen ja tiedonvälityksen tehostuminen ovat muuttaneet myös perinteisten alojen luonnetta. Enää ei riitä, että esimerkiksi maanviljelijä tietää kauran kylvöajat ja osaa hoitaa lehmää. Häneltä vaaditaan tietämystä myös ympäristöasioista, lainsäädännöstä, hygieniasta, talousjohtamisesta, kone- ja tietotekniikasta jne.

2) *"Asiantuntijat" eivät ole homogeeninen ryhmä.* Tiede ja teknologia muodostuvat sekadiskursseista, joissa tiedemies puhuu paitsi toisille tiedemiehille myös insinööreille, opiskelijoille, juristeille, päättäjille jne. Viestinnän tehokkuuden maksimoimiseksi diskurskien tieteellisyyden ja teknisyiden asteet vaihtelevat sen mukaan, keitä viestintätilanteeseen osallistuu. Aste voi vaihdella myös aiheen mukaan samojen osallistujien kesken.

¹ Vallitsevalla terminologialla tarkoitetaan tässä artikkelissa *Eugen Wüsterin* ajatuksiin pohjautuvaa teoriaa, joka keskittyy terminologian standardisointitehtävään.

3) *Polysemia (yksi termi vastaa useaa käsitettä) ja synonymia ovat luonnollinen ja välttämätön osa kieltä.* Termistöt ja käsitejärjestelmät eivät synny yhdessä yössä vaan ovat sidoksissa historiaan ja luojiinsa. Polysemia ja synonymia kertovat tästä teorioiden ja tekniikoiden historiallisesta kehityksestä, mutta myös sosiaalisten toimijoiden välisistä ristiriidoista, hierarkiasta ja työnjaosta. Synonymia usein tehostaa myös viestin perillemeno, koska ilmauksen tuottajalla on mahdollisuus valita vastaanottajan tietotasoon sopiva ilmaus. Termien tarkka merkitys onkin viime kädessä neuvoteltava itse viestintätilanteessa.

4) *Käsitejärjestelmät ja määritelmät eivät ole staattisia.* Ne ovat jatkuvassa muutoksen tilassa, koska toisaalta niihin liittyvä tieto kehittyy ja toisaalta ne heijastavat ristiriitaisia ja vaihtelevia valta-asetelmia. Siksi kahlitseminen kankeisiin käsitejärjestelmiin haittaa niiden luonnollista kehitystä. "Sosioterminologia" on itsessään malliesimerkki käsitteen alan muuttumisesta. Ilmestyessään ensimmäisen kerran vuonna 1981 (ks. *Jean-Claude Boulanger*) se oli pelkkä termi ilman selkeästi määriteltävää käsitettä. Näiden parin vuosikymmenen aikana käsite on saanut sisältöä, mutta yhä kiistellään esimerkiksi siitä, onko käsitettä ylipäätään olemassa, onko se "terminologian" alakäsite, rinnakkaiskäsite vai yläkäsite ja mikä erottaa sen muista alaan läheisesti kuuluvista käsitteistä. Termi voi siis muokata käsitettä yhtä paljon kuin käsite muokkaa termiä.

5) *Todellisuus on rikkaampi kuin yksikään sanallinen ilmaisu.* Jotta käsitteen koko monimuotoisuus saataisiin kuvattua, on välttämätöntä antaa sille useita määritelmiä. Vaikka taustalla olisikin yksi ja sama käsite, valitun näkökulman mukaan on mahdollista korostaa sen eri piirteitä.

Vallitseva teoria – utopia sanovat sosioterminologit – on ymmärrettävissä, kun sitä tarkastelee vasten 1930-luvun positivistista käsitystä maailmasta ja tieteistä tai tuotteiden maailmanlaajuiseen standardisointiin pyrkivän insinöörin näkökulmasta. Kieli ei kuitenkaan ole tuote samassa mielessä kuin esimerkiksi mutteri tai venttiili, ja siksi se alistuu huonosti standardisoitavaksi. Kieli on abstrakti rakennelma, joka on jatkuvassa muutoksessa. Todellisuus muokkaa kieltä ja kieli todellisuutta, ja kielen käyttö peilaa käyttäjiensä tietämystä, mielipiteitä, sosiaalista ja ammatillista asemaa sekä heidän välisiään valtasuhteita. Teorian puolestaan pitäisi kuvata sitä, miten asiat ovat, eikä sitä miten niiden pitäisi olla. Sosioterminologien pyrkimyksenä on palauttaa terminologian teoriaan ja käytäntöön sosiaalisuus ja kielellinen rikkaus, joiden olemassaolon vallitseva teoriakin tunnustaa mutta jotka se on tähän asti jättänyt huomiotta teoreettisen ja metodologisen yksinkertaistamisen vuoksi. Avukseen sosioterminologit ottavat hyviksi havaittuja näkemyksiä ja tutkimusmenetelmiä mm. sosiolingvistiikasta, sosiologiasta, kognitiivisesta semantiikasta, kielipolitiikasta ja leksikologiasta. Samalla he laajen-

tavat terminologisen tutkimuksen kohdetta. Termien, käsitteiden ja käsitejärjestelmien lisäksi terminologisen tutkimuksen pitäisi kiinnostua – paitsi viestijöiden ja viestintätilanteiden koko kirjosta myös termistöjen vastaanotosta, leviämiskanaavista ja uudelleenmuokkauksesta.

Tutkijat eri puolilla maailmaa etsivät usein samoihin aikoihin ratkaisua samoihin ongelmiin. Terminologiakin sai tieteenä alkunsa samanaikaisesti Itävallassa, entisessä Neuvostoliitossa ja entisessä Tšekkoslovakiassa, ja kullakin taholla teoria pyrki vastaamaan juuri oman alueensa erityispiirteisiin. Surullisen usein tutkimuksen tulokset eivät tule muun maailman tietoisuuteen, osin siksi että ne on julkaistu kielellä, jota valtaväestö ei osaa. Socioterminologian vahvimmat ja vanhimmat juuret ovat Ranskassa ja Quebecissä, mutta samansuuntaisia ajatuksia on esitetty mm. Pohjoismaissa ja Belgiassa (ks. esim. *J. Myking* 2000 ja *R. Temmermann* 2000). Vasta nyt eri kieliryhmät alkavat löytää toisensa. Socioterminologit ovat liittäneet tutkimuskohteeseensa etuliitteen "socio" kiinnittääkseen huomiota vallitsevan teorian puutteisiin. Loppujen lopuksi on kuitenkin aivan sama, muokataanko vallitsevaa teoriaa etuliitteen "socio" tai "sosiokognitiivinen" alla tai täysin ilman etuliitteitä. Socioterminologia ei pyri omaksi tieteenhaarakseen terminologian alla. Sen tavoitteena on saada kaikki terminologinen teoria ja käytäntö tunnustamaan ja ottamaan huomioon kielen sosiaaliset aspektit kognitiivisten lisäksi. Kun tavoite saavutetaan, etuliitteen voi unohtaa.

Suomessa socioterminologista tutkimusta tehdään mm. Turun yliopiston Kääntämisen ja tulkkauksen keskuksessa *Yves Gambierin* johdolla. Ohessa lisäksi muutamia keskeisiä lähdeviitteitä niille, jotka haluavat lisälukemista aiheesta.

Lähteet:

- Boulanger, Jean-Claude 1981. *Compte rendu de Jean-Claude Corbeil: L'aménagement linguistique du Québec*. In: Terminogramme no 7–8/1981
- Depecker, Loïc Et Gina Mamavi 1997. *La mesure des mots. Cinq études d'implantation terminologique*. Rouen: Publications de l'Université de Rouen.
- Gambier, Yves 1991. Travail et vocabulaires spécialisés: prologomènes à une socioterminologie (terminographie et terminologie officielle). Teoksessa *Erikoiskielet ja käännösteoria*. Vaasa: Vakki-Seminaari IX.
- Gambier, Yves (ilmestyy 2001). *Socioterminologie: Une terminologie remise sur ses pieds*. Terminogramme.
- Gaudin, François Et Allal Assal (ed) 1991. *Terminologie et sociolinguistique*. Cahiers de linguistique sociale, vol. 18. Rouen: Université de Rouen.
- Gaudin, François 1993. *Pour une socioterminologie*. Rouen: Université de Rouen.
- Martin, André Et Christiane Loubier 1993. *L'implantation du français. Actualisation d'un changement linguistique planifié*. Montréal: OLF.
- Myking, John 2000. Socioterminologi – ein modell for Norden? Teoksessa *I terminologins tjänst – festskrift för Heribert Picht på 60-årsdagen*. Vaasa: Vaasan yliopisto.
- Slodzian, Monique 1993. *La VGTT (Vienna General Theory of Terminology) et la conception scientifique du monde*. Le langage et l'homme, vol. 28, no 4.
- Temmerman, Rita 2000. *Towards new ways of terminology description: the sociokognitive approach*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company
- Terminologies nouvelles 16. Enquêtes terminologiques*. Quebec: RINT et OLF 1997.

Kirjoittajasta:

Teija Pihkala on valmistunut Turun yliopiston Kääntämisen ja tulkkauksen keskukselta vuonna 1999 ja toimii tällä hetkellä PerkinElmer Wallac Oy:ssä monikielisen dokumentoinnin tiimissä.

EnDic 2000 – seitsenkielinen ympäristösanakirja

Juha Kajander

8

Tätä kirjoittaessani näyttää siltä, että vuosikymmenen tekeillä ollut ympäristösanakirja *EnDic 2000* saattaa hyvinkin tulla painosta maaliskuun iduksen aikoihin. Se on tavoitteemme, mutta vaikka aikataulu osoittautuisikin liian tiukaksi, niin kovin pitkään sitä tuskin joudumme odottamaan. Tarkoituksemme ei toki missään vaiheessa ole ollut ruveta kilpasille esimerkiksi Grimmin veljesten sanakirjan kanssa, mitä hankkeen pitkäaikaisuuteen tulee. Parempi tavoite on käytökelpoinen, luotettava ja mahdollisimman hyvin ajan tasalla oleva ympäristösanakirja.

Ilman päätoimittaja *Aleksander Maastikin* työpanosta *EnDic* ei todennäköisesti olisi tässä vaiheessa muuta kuin muutama pölyttynyt mappi jonkun virkamiehen hyllyssä. Maastik on Viron maatalousyliopiston emeritusprofessori, jonka erikoisaloja ovat muun muassa hydraulikka ja jätevesien puhdistus, mutta hän on myös mitä suurimmassa määrin kieli-ihminen toisaalta aito polyglotti ja toisaalta äidinkieltään huolta kantava isänmaanystävä. Loppuvaiheessa tuli mukaan kustannustoimittaja *Heido Ots*, jolla on vankka kokemus sanakirja-alalta. Hän onnistui muun muassa löytämään suomenkielisiä teksteistä painovirheitä, jotka olivat jääneet suomalaisilta huomaamatta. Suomesta osallistui toimitustyöhön muun työnsä ohessa useitakin Suomen ympäristökeskuksen tutkijoita: *Pertti Heinonen*, *Veli Hyvärinen*, *Krister Karttunen* ja *Pertti Seuna*. Itse tulin mukaan melko myöhäisessä vaiheessa. Tarkoitukseni oli aluksi lähinnä tarkistaa ruotsin kielen aineisto, mutta sotkeuduin nopeasti melkein kaikkeen muuhunkin, enemmän tai vähemmän päätoimisesti.

Ajatus nyt julkaistavan sanakirjan laatimisesta syntyi oikeastaan jo vuonna 1988, *Vesiensuojelun sanakirjan* ilmentyessä. Maastik, toinen tuon kirjan päätoimittajista, saattoi heti havaita tekniikan pettäneen. Venäjänkielisen hakemiston synonyymit olivat erottelematta, mikä teki hakemistosta osittain käyttökelvottoman. Uusintapainos ei kuitenkaan tullut kysymykseen, sillä ajat olivat muuttuneet. Vesihallituksesta oli tullut Vesi- ja ympäristöhallitus, Vesientutkimuslaitoksesta taas Vesien- ja ympäristöntutkimuslaitos, vesipiirit olivat nyt vesi- ja ympäristöpiirejä. Kyseisissä virastoissa tarvittiin aikaisempaa enemmän myös muuta kuin vesiin liittyvää sanastoa. Kun uuden sanakirjan laatimishanke vuonna 1991 käynnistyi, puhuttiin jo *ympäristönsuojelun sanakirjasta*, ei siis *vesien- ja ympäristönsuojelun sanakirjasta*.

Seitsemän kieltä, joskus kahdeksankin

EnDic 2000 on suomalais-virolaisen yhteistyöhankkeen tulos. Tästä johtuu myös sen hieman epätavallinen kielivalikoima: suomi, viro, englanti, saksa, ruotsi, latvia ja venäjä sekä taksonomisten termien osalta latina. Tosin on huomattava, että latvia ei ole mukana siksi, että sitä puhutaan Viron naapurimaassa, vaan aivan muista syistä. Samaan aikaan oli nimittäin käynnissä suomalais-latvialainen ympäristökasvatustyojetti, jonka yhteydessä oli tarkoitus laatia latvialais-suomalais-englantilaisen ympäristöalan sanasto. Nämä kaksi

hanketta saivat ennen pitkää tietää toisistaan ja päätyivät lopulta samojen kansiin sisään.

Jotkut ovat hämmästellleet *EnDicin* kielen runsautta, ehkä syystäkin. Eräät toiset taas ovat jääneet kaipaamaan joitakin kieliä ehkä siksi, että alueellinen konteksti ei ole mitenkään itsestään selvä. Kyseessä ei ole pohjoismainen yhteistyö, ei Itämeri eikä Euroopan unioni. Itsekin näkisin mielelläni sanakirjassa ainakin liettuan, puolan, tanskan, molemmat norjan kielet, islannin ja ranskan. Mielelläni olisin nähnyt myös muita latinankielisiä termejä kuin tieteellisiä nimiä, periaatteessa se kuulemma onnistuisi. Ehkäpä jotkut näistä ovat mukana seuraavassa painoksessa.

Toisaalta on selvää, että jo seitsemän kielen paketin koostaminen on usein vaikea tehtävä. Jos yksi kielistä lähtee käsitteenmuodostuksessaan omille teilleen, niin seitsemän ryhmässä asian huomioon ottaminen ei ole aivan helppoa vaikka kaikki toimittajat ymmärtäisivätkin termin merkityksen. Asiaa auttavat jonkin verran määritelmät, joita tosin voitiin ottaa mukaan vain kolmella kielellä: englanniksi, viroksi ja suomeksi. Mainittakoon, että määritelmien lukumäärä kasvoi työn kuluessa usein siksi, että toimittajat olivat ymmärtäneet kyseiset termit eri tavoin. Jos ristiriita havaittiin, niin selvänä pidetty termikin oli äkkiä ongelmallinen ja tarvitsi määritelmän. Ehkä yleisempää kuitenkin oli, että joku koki termin omituiseksi ja otti sen puheeksi.

Vesi - ja mitä muuta?

EnDic 2000 sisältää 4615 termitietuetta. Synonyymejä on eniten englannin kielessä, jonka termien lukumäärä on yli 7000, ja vähiten latviassa ja venäjässä, joiden termejä on alle 6000. Noin 40 % termeistä on varustettu määritelmällä. Sivuja sanakirjassa on noin 700.

Vertailun vuoksi mainittakoon, että *EnDicin* edeltäjässä, *Vesiensuojelun sanakirjassa*, on hieman yli 3200 termitietuetta. Jos lähdetään liikkeelle tästä vanhasta aineistosta ja lisätään siihen kaikki muuhun ympäristönsuojeluun liittyvä aineisto, niin paljonko termejä pitäisi kaikkiaan olla? Ensiksi on huomattava, että kyseessä ei ole yksinkertainen yhteentaitokertolasku. Varsin monilla ympäristöongelmilla on useita eri puolia, jotka usein tulevat esiin jo varsinaisen vesiensuojelun yhteydessä.

Osittain lisäykset (ja joskus poistotkin) johtuvat ympäristötutkimuksen ja ympäristönsuojelun menetelmien kehityksestä kuluneiden runsaan kymmenen vuoden aikana. Myös ympäristöhallinnossa tapahtuneet muutokset ovat voineet vaikuttaa painotuksiin.

Tietysti on myös otettava huomioon, että lapsi on yleensä enemmän tai vähemmän vanhempiensa näköinen. Seitsemästä toimittajasta viisi on jollakin tapaa vesialan ihmisiä. Erityisen runsaasti on aineistoa päätoimittajan erikoisaloilta, mutta myös muut toimittajat ovat kantaneet kortensa kekoon.

Yksi peruskysymyksistä oli, pitäisikö sanakirjaan ottaa mukaan taksonomisia termejä eli eläinten, kasvien ja muiden elävien olentojen nimityksiä. Selvää oli, että taksonomian alalla emme voineet emmekä saaneet pyrkiä täydellisyyteen. Jos kaikki käytettävissä oleva taksonominen aineisto olisi otettu mukaan, olisi kaikki muu hukkunut sen sekaan. Toisaalta voisi olla perusteltua ottaa ainakin joitakin taksonomisia termejä mukaan sanakirjaan. Mutta mitä? Uhanalaisia lajeja tuskin kannattaa ottaa mukaan, sillä niitä on hyvin paljon. Sen sijaan lajit, jotka muodostavat olennaisen osan jostakin ympäristöongelmasta, ovat hyvinkin relevantteja, samoin tärkeät indikaattorilajit. Mihin kategoriaan kuuluvat sitten sanakirjaan päätyneet lajien ja muiden taksonomisten yksiköiden nimitykset? Jonkin verran ongelmalajeja, jonkin verran indikaattoreita, hieman yleisanastoon kuuluvina pidettäviä luokka- ja pääjaksotason termejä sekä koko joukko kaloja ja puita, jotka eivät missään tapauksessa kuulu noihin ryhmiin. Viimeksi mainitut voidaan ymmärtää vaikkapa näytteinä siitä, mitä sanakirjassa myös olisi voinut olla.

Myöskään ammattinimikkeitä emme juuri ottaneet mukaan sanakirjaan. Niinpä törmäsimme vasta melko myöhäisessä vaiheessa sukupuoliaspekteihin. Toimituskunnassa oli pelkkiä miehiä, joten parempien puutteessa katsoin asiakseni ottaa feministin roolin ja huomauttaa, että kaikki esitetyt termit eivät olleet poliittisesti korrekteja. Käsittääkseni neutraalit muodot eivät ole muodin oikkuja vaan usein selkeitä parannuksia, jotka ovat tulleet jäädäkseen. *Human impact* onkin jo tietokonehauissa yleisempi kuin *man's impact*, kun taas *man-made* on edelleen yleisempi kuin *human-made*, esimerkiksi tekojärvistä puhuttaessa. Myönnettäköön, että sekä tekojärviä suunnittelevat insinöörit että niitä rakentavat työläiset ovat olleet pääasiassa miehiä. Myönnettäköön sekin, että *manhole* eli viemäriluukku ei varmaan jatkossakaan kulje nimellä *humanhole*.

Ekosekoilua ja luontojohtamista

Ongelmallisen ryhmän ympäristöalan sanastossa muodostavat termit, joissa käytetään etuliitettä *eko-* tai adjektiiviattribuuttia *ekologinen* joko oikein tai väärin. Ekologia on tiede, joka tutkii eliöeläinten välisiä suhteita. Jos mainitun etuliitteen tai adjektiiviattribuutin sisältävä termi viittaa kyseiseen tieteeseen, niin asia on kunnossa. Jos taas tarkoitus on viitata ympäristönsuojeluun, joka kylläkin tarvitsee ekologiaa mutta ei ole ollenkaan sama asia, niin termi on väärin muodostettu. Olemme yrittäneet kitkeä pois sellaiset termit, ja suurimmaksi osaksi onnistuneetkin – paitsi että venäjän kielen vainio on kokonaan noiden rikkaruohojen vallassa, mikä näkyy jopa sanakirjan venäjänkielisessä nimessä.

Toisen muoti-ilmaisujen rykelmän muodostavat ne englannin kielen termit, joissa esiintyy sana *management*. Mitä on esimerkiksi *nature management*? Venäläiset ottivat sen neuvostovalan aikana käyttöön природопользование käännösvastineena eli suunnitellen merkityksessä luonnonkäyttö

tai *luonnonvarojen käyttö*. Alankomaissa ja Norjassa sitä taas käytetään yleisesti merkityksessä *luonnonhoito* tai *luonnonhoito*. Entäpä miten termiä käytetään englanninkielisissä maissa? Eipä juuri mitenkään.

Entä mitä on *environmental management*? Suomen kieleen on levinnyt termi *ympäristöjohtaminen*, joka on aivan paikallaan, mikäli on tarkoitus pönkittää niiden henkilöiden itsetuntoa, jotka mielellään haluavat itseään kutsuttavan johtajiksi. Huomattavasti yleispätevämpi vastine on *ympäristöasioiden hallinta*, mutta monesti olisi parempi kirjoittaa yksinkertaisesti *ympäristönsuojelu*.

Koska EnDicin rahoitus tuli pääasiassa Suomesta, saivat suomalaiset valita, minkä kielen mukaan termitietueet aakkostettiin. Enemmistö oli suomen kannalla: tällöin suomenkielisten termien vastineita etsivien ei tarvitse käyttää hakemistoja. Tällä valinnalla oli kuitenkin myös hintansa. Loppuvaiheessa, kun tietokantamuodosta oli jo siirrytty tiedostomuotoon ja jokseenkin lopullista vastaavaan painoasuun, havaittiin vielä koko joukko sammakoita. Muiden kielten kömmähdykset oli helppo korjata, mutta korjaukset suomen kielessä olisivat monessa tapauksessa aiheuttaneet työläitä ja vaarallisia numeroinnin muutoksia. Siksi kaikki suomen ensimmäisenä esitetyt suomen termit eivät ole aivan parhaita mahdollisia edes toimittajien mielestä. Asiallinen termi on tuolloin sen perässä vaihtoehtona.

Sanakirjan käyttö ei koskaan tee tervettä harkintaa, asiantuntemusta ja yleissivistystä tarpeettomaksi, mutta siitä voi usein olla apua. Toivottavasti EnDic 2000 sisältää mahdollisimman usein sen, mitä käyttäjät tarvitsevat.

Kirjoittajasta:

Juha Kajander on luonnontieteilijätaustainen kääntäjä, joka on useaan otteeseen työskennellyt Suomen ympäristökeskuksessa ja viime aikoina osallistunut mm. Eurodicautom-termipankin täydentämiseen. Kajander on opiskellut geofysiikkaa ja teoreettista filosofiaa.

Bank- och finansterminologiprojektet

10

I början av detta år igångsatts ett bank- och finansterminologiprojekt på TSK. Bankvärlden har undergått stora förändringar och sammanslagningar under de senaste åren och behovet för ett projekt med målsättningen att tillhandahålla och harmonisera bank- och finansterminologin har blivit uppenbart. På ett konkretare plan är projektets syfte att skapa en termdatabas som skall bli avgiftsfri och allmänt tillgänglig på Internet. Målgruppen för projektet är alla som har behov av banktermer, såväl tjänstemän på bankerna som översättare, journalister, informatörer m.fl. I första hand tillförs svenska, finska och engelska termer; danska, norska och eventuellt andra nordiska språk tilläggs snarast möjligt i den mån termer finns tillgängliga.

Under senaste höst arbetade en ledningsgrupp med att planera projektet. Medlemmar i ledningsgruppen är *Mikael Reuter*, byråchef vid Forskningscentralen för de inhemska språken, *Carita Gabrán*, chef för byrån för språktjänsten vid Finlands Bank, *Veronica Fellman*, Deputy Head of Translations vid Nordea, *Ulrika Romantschuk*, kommunikationchef vid Aktia Sparbank och *Lena Jolkkonen*, terminolog på TSK. Finansiärer för projektet är de som har den största nyttan av resultatet, d.v.s. bankerna.

Kiinteistöliiketoiminnan sanastoprojekti

Syksyllä 2000 käynnistynyt *Kiinteistöliiketoiminnan sanastoprojekti* valmistuu kevään 2001 aikana. Sanasto perustuu vuonna 1996 valmistuneeseen Kiinteistönpidon perussanastoa-julkaisuun, jota päivitetään ja laajennetaan erityisesti kiinteistöliiketoiminnan ja kiinteistöjohtamisen alueille. Sanasto on määrittelevä ja sisältää yhteensä n. 110 käsitettä. Termit ja määritelmät esitetään sanastossa suomeksi, ja suomenkielisiä termeille annetaan englanninkieliset vastineet.

Sanaston tilaajana toimii Suomen toimitila- ja rakennustajaliitto RAKLI ry ja rahoittajia ovat Kuntien Eläkevakuutus, HUS-Kiinteistöt Oy, Sponda Oyj, Tallberg Toimitilajohto Oy, Helsingin kaupungin Kiinteistövirasto, Polarkiinteistöt, Jyväskylän tilapalvelu, Asko Oyj, Puolustushallinnon rakennuslaitos, Kapiteeli, Valtion kiinteistölaitos, Antilooppi, Suomen Kiinteistöliitto sekä RAKLI.

Sanastotyöryhmä koostuu alan asiantuntijoista ja TSK:n terminologeista: sanastoa ovat tekemässä *Mika Valtonen* Sponda Oyj:stä, *Jouni Kanervo* Tallberg Toimitilajohto Oy:stä, *Sari Äijälä* Suomen Kiinteistöliitosta, *Helena Kinnunen* ja *Johanna Saarivuo* RAKLI:sta sekä TSK:sta terminologit *Virpi Kalliokuusi* ja *Minna Isoherranen*.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uusin sanastohanke

Loppuvuodesta 2000 Tekniikan Sanastokeskus alkoi koota sanastoa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluketjumaailiin liittyvistä käsitteistä. Sanaston tilasi STAKES. Palveluketju-sanastoa ovat tekemässä *Sirpa Kuusisto-Niemi* STAKES:ista sekä TSK:n terminologit *Virpi Kalliokuusi* ja *Mari Suhonen*. Sanastotyöhön osallistuu myös muita STAKESin asiantuntijoita tarpeen mukaan.

Sanastoon on tarkoitus kerätä noin 50 käsitettä, termit ja määritelmät ovat suomenkielisiä. Käsitteet kerätään käynnissä olevista tai loppuun saatetuista sosiaali- ja terveysalan tietoteknologiahankkeista. Sanastoprojektissa on kokeiltu Conexorin NaviTerm-ohjelman sopivuutta sanastotyöhön. NaviTermillä tehtyjä termilistauksia käytettiin työn alkuvaiheessa sanaston aihealueisiin liittyvien keskeisten termien etsimiseen.

Valmis sanasto on tarkoitus julkaista Internetissä Tietoteknologian osaamiskeskuksen (Oske) terminologiasivustolla (<http://www.stakes.fi/oske/terminologia>). Kyseiseltä sivustolta löytyvät jo julkaisut Asiakas- ja potilasasiakirja-sanasto, Sosiaali- ja terveydenhuollon käsitteitä tietojärjestelmien suunnittelua varten sekä Satakunnan Makropilotin käsittemäärittelyjä.

NORDTERM 2001

13–16.6.2001

Aktuellt inom terminologin i Norden

Nordterm, samarbetsforumet för de nordiska terminologiorganen, arrangerar Nordterm-konferens vartannat år. I sommar (13–16.6.2001) hålls evenemanget i Tusby i Finland. Evenemanget riktar sig till alla som är intresserade av terminologiarbete och terminologi i allmänhet.

I Nordterm 2001 ingår en grundkurs i terminologi, ett symposium och Nordterm-församling. Kursen hålls av *Outi Järvi* och *Nina Pilke* från Vasa universitet. I symposiet behandlas aktuella ämnen inom såväl forskning och utbildning i terminologi som inom praktiskt terminologiarbete.

Program

Onsdagen den 13 juni 2001

Kurs

*Terminologiska metoder – vad och för vem?
Begreppsanalys – att skapa ordning och reda
Definitioner – att förmedla det fackliga vetandet
Hur ska det heta? – om termbildning*

Torsdagen den 14 juni 2001

Symposium

Fredagen den 15 juni 2001

Symposium

Lördagen den 16 juni 2001

Nordterm-församling och 25-årsjubileum

Arrangör för Nordterm 2001 är Centralen för Teknisk Terminologi (TSK) i Finland. Alla frågor angående evenemanget riktas till *Lena Jolkkonen*, e-post lena.jolkkonen@tsk.fi, tfn (09) 2709 1064.

Programmet samt anmälningsblankett finns på
www-adressen

<http://www.tsk.fi/nordterm/2001/>.

The logo for Nordterm 2001, featuring the words "NORD" and "TERM" stacked vertically in a bold, black, sans-serif font. The letters are slightly irregular and have a hand-drawn feel.

Tuhat ja yksi termiongelmää – Termipalvelu vuonna 2000

Johanna Suomalainen

12

Terminfon *Termiharava*-palstalla käsitellään termipalvelussa esiin tulleita termi-, määrittely- ja vastineongelmia. Palstalla käsitellyt ajankohtaiset termiongelmien ovat kuitenkin vain pieni osa vuoden varrella termipalveluun tulevista kysymyksistä. Vuonna 2000 termipalvelussa selviteltiin yli 1000 termiongelmää. Termipalvelusta kysyttiin erityisalojen termien erikielisiä vastineita, niiden oikeellisuutta, lyhenteitä, käsitteiden määritelmiä jne. Kysymyksiä tuli useilta eri erikoisaloilta, ennen kaikkea tekniikan ja kaupan sekä luonnontieteiden aloilta.

Termipalvelun hinnoittelu

TSK:n jäsenille termipalvelu on maksutonta. Jäsenet saavat termipalvelua ilmaiseksi TSK:n hallituksen vuosittain määrittämän kiintiön verran. Kiintiön suuruus määräytyy jäsenmaksuluokan perusteella.

Muille asiakkaille termipalvelu on maksullista. Toistuvasti palvelua tarvitsevat voivat käyttää ns. termipalvelupaketteja, kun taas satunnaisesti termipalvelua käyttäviä laskutetaan jokaisesta kysymyksestä erikseen (100 mk/vastaus). Tarkempaa tietoa termipalvelun hinnoista löytyy TSK:n kotisivuilta osoitteesta <http://www.tsk.fi>.

Termipalvelun käyttäjät

TSK:n jäsenet ovat pitkään muodostaneet termipalvelun suurimman käyttäjäryhmän. Viime vuonna jäseniltä tuli noin 75 % termipalvelukysymyksistä. Seuraavaksi suurimman käyttäjäryhmän muodostivat satunnaisesti palvelua käyttävät asiakkaat. Heidän osuutensa oli 13 %.

Osa termikysymyksistä tulee Euroopan komission kääntäjiltä, sillä komissio on tehnyt TSK:n kanssa erillisen termipalvelusopimuksen. Viime vuonna komission kääntäjien osuus oli 9 %. Loput 3 % jakaantuivat termipalvelun pakettiasiakkaiden ja TSK:n yhteistyökumppanien kesken.

Kielikohtainen kyselymäärä

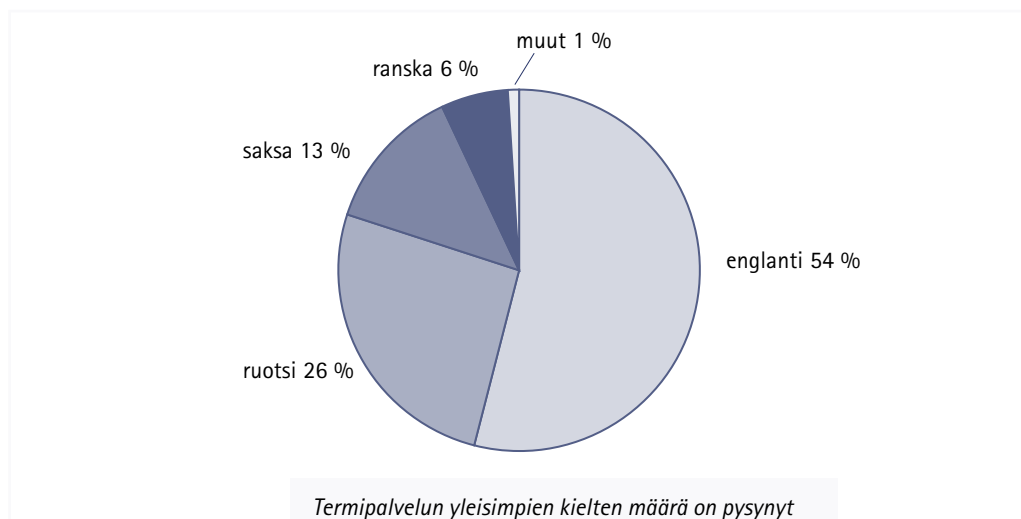
Termipalvelusta voi kysyä lähes minkäkielisiä termejä tahansa. Eniten lähdeaineistoa TSK:ssa on kuitenkin suomeksi, englanniksi, ruotsiksi, saksaksi ja ranskaksi. Termipalvelua käytettäessä kannattaa siis muistaa, että mitä vieraampi kysytty kieli on, sitä pienempi mahdollisuus on, että vastaus löytyy käytössä olevista tietolähteistä.

Termipalvelun yleisimpien kielten määrä on pysynyt viime vuodet suhteellisen muuttumattomana. Termipalvelukysymysten kaksi yleisintä vierasta kieltä ovat englanti ja ruotsi. Viime vuonna hiukan yli puolessa kysymyksistä vieras kielenä oli englanti (54 %) ja neljäsosassa ruotsi (26 %). Seuraavina tulivat saksa (13 %) ja ranska (6 %).

Neljän yleisimmän kielen lisäksi termipalveluun tuli viime vuonna satunnaisia kysymyksiä, joissa kysyttiin termivastineita joillakin muilla kielillä. Termipalvelusta kysyttiin mm. matkaviestintermejä viroksi, tietotekniikan alan termiä liettuaksi ja lihanjalostukseen liittyvää termistöä espanjaksi.

Ketkä termipalvelua tekevät?

Termipalvelusta vastaavat TSK:n terminologit. Termipalvelijat valitaan kuukausittain terminologien muun työtilanteen mukaan. Viikoittain termipalvelua tekee kolmisen terminolo-

Termipalvelun yleisimpien kielten määrä on pysynyt viime vuodet suhteellisen muuttumattomana.

gia. He vuorottelevat termipalvelussa niin, että yksi henkilö on päivä kerrallaan vastuussa päivystyksestä.

Vastausten laadun takaamiseksi kysymyksiä jaetaan kysytyn kielen perusteella eri terminologeille. Kielijaosta poiketaan ainoastaan ruotsin ja englannin kielen kohdalla. Näitä kieliä koskevia kysymyksiä selvittävät kaikki terminologit.

Mitä lähteitä termipalvelussa käytetään?

Termipalvelukysymyksiin etsitään vastauksia useista eri lähteistä. Vastauksia haetaan TSK:n sisäisessä käytössä olevasta termipankista sekä muista termipankeista (mm. *Termium*, *Termdok* ja *Eurodicautom*). Vastauksia etsitään myös TSK:n omasta sanastoihin ja sanakirjoihin erikoistuneesta käsikirjastosta, joka käsittää noin 4000 erikielistä termlähdettä.

Viime vuosina on lisäksi alettu yhä enemmän hyödyntää Internetiä tiedonhaussa. Nykyisin Internetiä käytetään apuna lähes jokaisen kysymyksen selvittämisessä. Internetistä etsitään vastineita, haetaan taustatietoa, tarkistetaan termien vakiintuneisuutta jne.

Kaikissa termiongelmassa nämäkään lähteet eivät riitä. Tällaisissa tapauksissa pyritään ottamaan yhteyttä alan asiantuntijoihin, joiden avulla termiongelmaa lähdetään selvittämään.

Hankalat tilanteet

Termipalvelussa kysymyksen selkeä asettelu ja riittävät taustatiedot ovat kaiken A ja O. Luotettavan vastauksen löytäminen edellyttää, että termipalvelija tietää tarkkaan, minkä alan termistä on kyse. Hankalimpia selvitettäviä ovat sellaiset termikysymykset, joihin asiakkaalla ei ole antaa minkäänlaista kontekstia. Tietynkielisen vastineen haku pelkän termin perusteella voi johtaa epäluotettavaan, jopa väärään vastaukseen.

Toinen hankala tilanne termipalvelussa on termisuositusten antaminen. Suositusten antaminen on helppoa, kun on kyse termeistä, joihin on aiemmin otettu kantaa tai joita on suositettu riittävän arvovaltaisessa julkaisussa (esim. säädöksissä tai standardeissa). Useimmat tapaukset eivät kuitenkaan ole näin helppoja. Tällöin termisuosituksen antaminen vaatii huomattavasti "normaalista" termipalvelukysymystä enemmän aikaa ja työtä, sillä suositusten antaminen edellyttää asiaan perehtymistä ja asiantuntijayhteistyötä. Termipalvelun hin-

noitteluperusteiden ja yleisten toimitusaikojen takia suositusten antaminen on valitettavan usein asiakkaalle liian kallista tai hidasta.

Termipalvelun maksullisuus

Eniten palautetta termipalveluun tulee palvelun satunnaisilta käyttäjiltä, jotka kritisoivat palvelun maksullisuutta. Termipalvelun oletetaan olevan Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen kielineuvonnan tapaan maksutonta. Jotta termipalvelusta voitaisiin tehdä maksuton palvelu, vaatisi se kuitenkin julkista rahoitusta, jota termipalvelulla ei nykyisellään ole.

Termipalvelukysymysten selvittämiseen kuluvaan aikaan nähden asiakkaan kulut ovat kuitenkin hyvin pienet. Viime vuonna yhden termipalvelukysymyksen selvittämiseen käytettiin aikaa keskimäärin tunti. Pitkähköstä ajasta huolimatta luotettava vastaus löytyi vain joka toiseen kysymykseen. Näin ollen verrattaessa termipalvelun tuottoja käytetyn työajan aiheuttamiin kustannuksiin on palvelu TSK:lle selvästi tappiollista. Termipalvelu on kuitenkin haluttu säilyttää TSK:n toimintamuotona, sillä se on yksi tärkeä keino huoltaa erikoiskieliä.

Termipalvelu on avoinna arkisin klo 8.30–16.00. Termipalveluun voi ottaa yhteyttä puhelimitse (09-608 876), faksitse (09-608 859), sähköpostitse (termipalvelu@tsk.fi) tai TSK:n www-sivuston kautta (<http://www.tsk.fi/termipalvelu/>). Kysymyksessä tulee mainita kieli/kielet, jolla vastaus halutaan, sekä riittävästi selventävää taustatietoa tai konteksti, jossa kysyttävä termi esiintyy.

Termiharava-palstalla käsitellään ajankohtaisia tai ongelmallisiksi osoittautuneita termejä. Lukijat voivat lähettää lehden toimitukselle ehdotuksia sopivista aiheista.

– MULTIMEDIA, MONIMEDIA

Tehtävä ei ollut helppo, mutta muutamia vuosia sitten TSK:n Multimedian sanastoa tekemässä ollut asiantuntijaryhmä päätyi määrittelemään multimedian tietotekniikkaan perustuvaksi viestinnän muodoksi, jossa yhdistetään useita tiedon esitystapoja. Määritelmän mukaan multi- siis viittaa tässä yhdistettävien esitystapojen määrään ja -media viestinnän muotoon. Määritelmää täydentävä huomautusteksti kertoi, että multimedia voi sisältää esimerkiksi tekstiä, kiinteää ja liikkuvaa kuvaa (kuten animaatiota tai videota) sekä ääntä (esimerkiksi musiikkia).

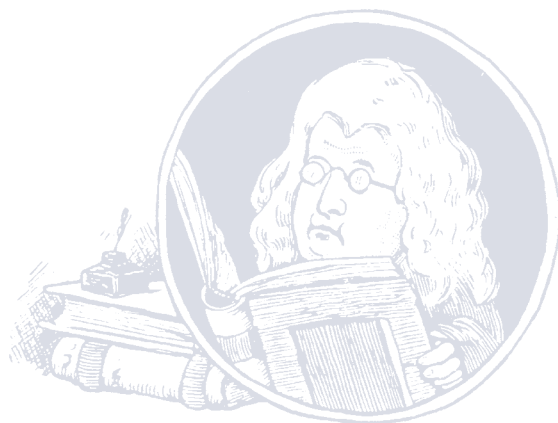
Kun sanastoa laadittiin, multimedia-termi oli jo laajassa käytössä. Runsasta käyttöä pidettiin osoituksena siitä, että lainatermistä huolimatta käsitteen sisältökin on tullut tutuksi. Lisäksi multimedia-sanaa on helppo taivuttaa suomen kielen sääntöjen mukaisesti, eikä lausuminenkaan tuota suuria ongelmia. Koska multimedia-termi näytti vakiinnuttaneen asemansa, työryhmä pyrki suosituksellaan tukemaan viestintää selkeyttävää käytäntöä, jossa yhteen käsitteeseen viitattaessa käytetään aina samaa termiä, eikä suosittelut multimedian rinnalle esimerkiksi monimedia- tai moniviestintä-termejä. Koska vakiintuneen termin korvaaminen on usein mahdotonta, oli paitsi kyse kuinka hyvästä termiehdokkaasta tahansa, ei sanastossa yritetty korvata multimedia-termiä kokonaan.

Myös monimedia-termiä ehdotettiin siis jo vuosia sitten multimedian synonyymiksi tai korvaajaksi, mutta sen – samoin kuin moniviestintä-sanan – käyttö on multimediaan verrattuna jäänyt vähäiseksi. Jokin aika sitten monimedia on kuitenkin otettu käyttöön edellisestä poikkeavassa merkityksessä, jossa moni- viittaa käytettävään määrään ja -media

viestintäkanavaan. Koska media-sanalla voidaan viitata myös viestintäkanavaan, on monimedia-termin käyttö em. merkityksessä on perusteltavissa. Ongelmana on kuitenkin se, että nyt termi on käytössä kahdessa eri merkityksessä. Monimedia-termillä saatetaan yhdessä yhteydessä viitata siihen, että esimerkiksi Internetiä viestintäkanavana käytettäessä voidaan hyödyntää multimediaa eli yhdistää samaan aineistoon useita tiedon esitystapoja kuten tekstiä, kiinteää ja liikkuvaa kuvaa sekä ääntä.

Toisessa yhteydessä monimedia voi taas viitata siihen, että sama toimija käyttää useita eri viestintäkanavia. Tällainen termien käyttö aiheuttaa helposti väärinkäsityksiä, ellei termin taustalla olevan käsitteen sisältöä jollain tapaa kuvata termin käytön yhteydessä. Toisaalta ei ole helppoa löytää termejä, jotka ilmaisisivat selkeästi edellä kuvattujen käsitteiden väliset erot. Toistaiseksi monimedia-termin käyttö ei liene kovin yleistä kummassakaan merkityksessä, mutta tarkkaavaisimmat kielenkäyttäjät ovat jo nyt kiinnittäneet asiaan huomiota.

Aika näyttää, laajeneeko monimedia-termin käyttö edellä kuvatussa uudemmassa merkityksessä vai löytyykö tilalle toinen selvemmin multimedialta erottuva termi. TSK suosittaa edelleen termiä multimedia käytettäväksi viitattaessa useita tiedon esitystapoja yhdistävään viestintämuotoon.

- *Englanti-suomi tekniikan ja kaupan sanakirja*

WSOY:n toimituspäällikkö *Ahti Hytönen* kävi vierailulla TSK:n toimistossa esittelemässä uutta *Englanti-suomi tekniikan ja kaupan sanakirjaa*. Viime vuonna ilmestynyt sanakirja on 13. laitos ensimmäisen kerran vuonna 1952 ilmestyneestä sanakirjasta.

Sanakirjan uusiin laitoksiin sisältyy 220 000 hakusanaa tekniikan, kaupan ja liike-elämän aloilta. Termien lisäksi sanakirjassa on runsaasti lyhenteitä ja akronymeja sekä kattava maantieteellinen nimistö.

Sanakirjan uusinta laitosta on laajennettu noin 30 000 lisäyksellä. Lisäykset ovat ennen kaikkea joko uusia englanninkielisiä hakusanoja ja näiden suomenkielisiä vastineita tai jo olemassa olevien hakusanojen uusia suomenkielisiä vastineita. Sanakirjasta on uuden laitoksen myötä myös poistettu vanhentunutta aineistoa ja yleiskielistyneitä termejä.

Sanakirjan suurin rakenteellinen muutos koskee lyhenteitä ja akronymeja sekä maantieteellisiä nimiä. Aiemmin nämä olivat teoksen lopussa erillisinä osioina, mutta nykyisessä laitoksessa ne on lisätty päätekstin joukkoon. Lyhenteiden ja akronymien määrä on uuden laitoksen myötä kasvanut usealla tuhannella. Lisäyksiä on tehty myös maantieteelliseen nimistöön, johon on ennen kaikkea lisätty nimistä johdettuja adjektiiveja.

Sanakirjan käyttöalamerkintöjen määrä on kasvanut entisestään (esim. *sätfys* säteilyfysiikka). Tämä auttaa käyttäjää termien haussa, koska hakusanojen yhteydessä on nyt esitetty entistä tarkemmin kyseisen termin ala. Englanninkielisen termin yhteydessä on lisäksi mainittu maantieteellinen rajaus (esim. *Br* termi kuuluu brittienglantiin), jos sellainen on ollut tarpeen. Termien erilaiset kirjoitusasut on sanakirjassa pyritty merkitsemään sekä sulkumerkkien avulla (esim. *colo(u)r*) että lisäämällä eri kirjoitusasut hakusanoina niitä vastaaviin kohtiin.

Sanakirja on kätevä apuväline kaikille, jotka ovat tekemisissä tekniikan tai kaupan eri aloilla käytettävän englannin kanssa. Kirja ei ole suunnattu pelkästään kääntäjille, dokumentoijille, teknisen viestinnän ihmisille ja kielitieteilijöille, vaan siitä on varmasti hyötyä myös esimerkiksi viranomaisille ja opiskelijoille.

Sanakirjan tekijät toivovat kirjan käyttäjiltä palautetta (esim. kommentteja, korjausehdotuksia ja täydennyksiä). Palaute pyydetään lähettämään joko tekijöiden sähköpostiosoitteisiin jyrki.talvitie@tt.inet.fi ja ahti.hytonen@wsoy.fi tai osoitteella WSOY Sanakirjatoimitus, PL 222, 00121 Helsinki.

Kirja maksaa n. 850 mk. Kirjan voi ostaa kirjakaupoista tai tilata kustantajalta WSOY/Tilaukset, Porvoo, puh. 019-548 061, fax 019-548 0339. Tilaukset Internetistä <http://www.wsoy.fi>.

Jyrki K. Talvitie & Ahti Hytönen.
Englanti-suomi tekniikan ja kaupan sanakirja.
WSOY, Juva 2000.
ISBN 951-0-23746-9.

- *Tieteellisen englannin kirjoitusopas*

The Words Between -teos on erityisesti suomalaisille tarkoitettu tieteellisen englannin kirjoitusopas. Oppaan kirjoittaja on kielentarkastaja ja kääntäjä *Jean Margaret Perttunen*, joka on koennut teokseen vuosien kokemuksensa tieteellisen tekstin muokkaajana.

16

Oppaassa tarkastellaan mm. englannin kielen lauserakenteita, verbimuotoja ja artikkeleiden käyttöä sekä tyylikysymyksiä. Mukana on lisäksi englanninkielisiä vastineita suomenkielisille ilmaisuille sekä hakemisto brittiläisten ja amerikkalaisten sanojen eroista. Kaikki kirjan esimerkit ovat lääketieteen ja biologian alalta.

Teoksen ensimmäinen painos ilmestyi vuonna 1985. Viime vuonna ilmestynyt neljäs painos on aiempien painosten ajantasaistettu ja laajennettu versio. Teokseen on lisätty uutta aineistoa mm. lukuun, jossa käsitellään suomalaisten usein virheellisesti käyttämiä englannin kielen sanoja, ja lukuun, jossa käsitellään luettelointia, ellipsejä ja adjektiiveja. Lisäksi artikkeleita *a(n)* ja *the* käsittelevä luku on täysin uudistettu.

Kirja maksaa n. 350 mk. Kirjan voi ostaa kirjakaupoista, Duodecimin toimistoista (Helsinki, Kuopio, Oulu, Tampere, Turku) tai tilata suoraan kustantajalta puh. 09-618 851. Tilaukset Internetistä <http://www.duodecim.fi>.

Jean Margaret Perttunen.
Lääketieteen ja luonnontieteen englantia. The Words Between.
Kustannus Oy Duodecim, Saarijärvi 2000.
ISBN 951-656-051-2.

- *Sanis Stadin slangista*

Vuoden 2001 Tieto-Finlandia-palkinnon voittanut *Tsennaaks Stadii, bonjaaks slangii* on Stadin slangin suursanakirja. Kirja on kattava katsaus Stadin slangin eri vaiheisiin. Sanakirjasta löytyy slangisanoja 1880-luvulta aina vuoteen 2000 asti. Kirjassa on noin 33 000 hakusanaa ja 1 400 tietolähteen nimiluettelo. Lisäksi lähes jokaisesta sanasta annetaan merkityksen, ajankohdan ja äänneasujen lisäksi yksi tai useampia lause-esimerkkejä.

Sanakirja on syntynyt suomen kielen emeritusprofessori *Heikki Paunosen* neljännesvuosisadan urakan lopputuloksena. Osan sanakirjasta hän on laatinut yhdessä vaimonsa, äidin kielen lehtori *Marjatta Paunosen* kanssa.

Sanakirjassa esitellään helsinkiläisten todellista kielenkäyttöä suullisten ja kirjallisten muistiinpanojen pohjalta. Tekijät eivät ole ottaneet kantaa slangisanojen kiistelyihin muotoihin, sillä ehdottomia "oikeita muotoja" on mahdotonta antaa elävästä puhekielestä.

Sanakirjan alussa Heikki Paunonen tarkastelee Stadin slangin syntyä, kehitystä ja olemusta johdannossa *Stadin slangi historiallisena, kielellisenä ja sosiaalisena ilmiönä*. Itse sanakirjaosassa slangisanat esitellään aakkosjärjestyksessä. Hakusanojen joukossa on runsaasti slangiasuisia henkilö- ja paikannimiä.

Eniten slangisanoja näyttää aikojen kuluessa syntyneen aiheista tyttö ja nainen, viina ja tyhmä. Sanakirjassa on esimerkiksi vajaa kolmesataa eri aikoina käytössä ollutta tyttöä ja naista tarkoittavaa slangisanaa (esim. *buffa, bööna, fenari, flamma, mimmi, naakka, pimu, poka, viivi, beibi, kiltsi, gimma, pimahdus, lankku, lauta, harppu, mummeli, kinkku, potka, kiltsi, akka, elli, eukko, ämmä*).

Varsinaisen slangiaineiston lisäksi kirjassa on aineistoa myös vanhasta puhekielestä, ns. kyökkisuomesta. Tämä naisten kielirajan ja yhteiskuntaluokan ylittänyt kielimuoto on Paunosen mukaan ollut osa sitä elämämpiiriä, jossa 1900-luvun alun slanginpuhujat ovat eläneet. Vanhan puhekielen lisäksi mukaan on otettu myös uudemman puhekielen sanastoja ja fraseologiaa.

Slangisanakirja on ainutlaatuinen teos, joka esimerkkilauseiden avulla johdattaa lukijansa eri aikakausien slanginpuhujien maailmaan. Ainut mitä lukija jää sanakirjaa lukiessaan kaipaamaan on tietoa kunkin sanan alkuperästä. Toki on kuitenkin selvää, että yli 30 000 sanan alkuperän selvittämiseen olisi tarvittu toinen neljännesvuosisata ja suuren suuri tutkimusryhmä.

Sanakirja maksaa n. 575 mk ja sen voi ostaa kirjakaupoista tai tilata kustantajalta WSOY/Tilaukset, Porvoo, puh. 019-548 061, fax 019-548 0339. Tilaukset Internetistä <http://www.wsoy.fi>.

Heikki Paunonen.
Tsennaaks Stadii, bonjaaks slangii. Stadin slangin suursanakirja.
Laatineet Heikki ja Marjatta Paunonen.
WSOY, Juva 2000. 1381 s.
ISBN 951-0-23239-4.

- *Lakikielen sanakirja*

Vuonna 2000 ilmestynyt *Lakikielen sanakirja suomi-englanti* on alun perin vuonna 1985 julkaistun sanakirjan laajennettu ja ajan tasalle saatettu laitos. Sanakirja sisältää mm. ajantasaistetut Suomen viranomaisten, hallinnollisten yksiköiden ja keskeisten yhteisöjen englanninkieliset nimet.

Sanakirja sisältää pääosin oikeustieteen eri alojen termejä. Mukana on termejä mm. kauppa-oikeudesta, perhe- ja perintö-oikeudesta, rikosoikeudesta, hallinto-oikeudesta ja Eurooppa-oikeudesta. Lisäksi sanakirjasta löytyy termejä talous- ja liike-elämän, valtiotieteen ja humanististen tieteiden alalta.

Sanakirjan johdannossa mainitaan, että kirja on laadittu ennen kaikkea niille, jotka kääntävät Suomen lainsäädäntöä ja oikeusjärjestelmää koskevia tekstejä suomesta englanniksi. Sanakirja on tarpeellinen apuväline kuitenkin myös muille lakikielen kanssa tekemisissä oleville, kuten lakimiehille, viranomaisille ja liike-elämän palveluksessa työskenteleville.

Sanakirjassa on yli 25 000 hakusanaa ja runsaasti esimerkkilauseita. Suomenkielisten hakusanojen joukossa on myös latinan-, ranskan- ja saksankielisiä termejä, sillä englanninkielinen oikeuskulttuuri käyttää runsaasti etenkin latinan- ja ranskan-kielisiä termejä ja fraaseja. Lähtökohtana englanninkielisiä vastineita valittaessa on ollut englantilainen oikeus ja termien kirjoitusasu. Jos jokin termi on tyypillinen jonkin toisen maan oikeusjärjestelmälle, on siitä kuitenkin huomautettu erikseen.

Sanakirja maksaa n. 460 mk ja sen voi ostaa kirjakaupoista tai tilata kustantajalta WSOY/Tilaukskonttori, Porvoo, puh. 019-548 061, fax 019-548 0339. Tilaukset Internetistä <http://www.wsoy.fi>.

Matti Joutsen.
Lakikielen sanakirja suomi-englanti.
WSOY, Juva 2000.
ISBN 951-0-23932-1.

- *Metallien ja metalliseosten korroosionesto. Pintakäsittely, metalliset ja muut epäorgaaniset pinnoitteet.*

SFS on vahvistanut eurooppalaisen standardin EN 12508: 2000 suomalaisiksi kansalliseksi standardiksi. Sanastostandardi on nimeltään *Metallien ja metalliseosten korroosionesto. Pintakäsittely, metalliset ja muut epäorgaaniset pinnoitteet.*

Sanastostandardissa on mukana suomen kielen lisäksi englanti, ranska ja saksa. Termien lisäksi myös määritelmät on esitetty kaikilla neljällä kielellä.

SFS-EN 12508. Metallien ja metalliseosten korroosionesto. Pintakäsittely, metalliset ja muut epäorgaaniset pinnoitteet. Sanasto.
Suomen Standardisoimisliitto SFS ry, Helsinki 2000. 83 s.

- *Rikkomaton aineenkoetus. Osa 4: Ultraäänitarkastuksessa käytettävät termit.*

SFS on vahvistanut suomalaisiksi kansalliseksi standardiksi sanastostandardin *Rikkomaton aineenkoetus. Osa 4: Ultraäänitarkastuksessa käytettävät termit.* Standardi sisältää eurooppalaisen standardin EN 1330-4: 2000.

Sanaston kielet ovat suomi, englanti ja saksa. Kaikki sanastossa esiintyvät termit ja määritelmät on esitetty näillä kolmella kielellä.

SFS-EN 1330-4. Rikkomaton aineenkoetus. Sanasto. Osa 4: Ultraäänitarkastuksessa käytettävät termit.
Suomen Standardisoimisliitto SFS ry, Helsinki 2000. 75 s.

- *Sähköteknillinen sanasto. Osa 442: Sähköasennustarvikkeet.*

SFS on vahvistanut sähköasennustarvikkeita käsittelevän sanastostandardin *Sähköteknillinen sanasto. Osa 442: Sähköasennustarvikkeet.* Sanastostandardi on yhtäpitävä kansainvälisen standardin IEC 60050-442: 1998 kanssa.

Sanaston kielet ovat suomi, ranska, englanti, saksa ja ruotsi. Käsitteet on määritelty ranskan ja englannin kielellä ja vastineet on esitetty määritelmäkielten lisäksi suomeksi, saksaksi ja ruotsiksi. Sanastostandardeissa vallitsevan käytännön mukaan kullekin käsitteelle on suositettu yleensä vain yhtä termiä.

SFS-IEC 60050-442. Sähköteknillinen sanasto. Osa 442: Sähköasennustarvikkeet.
Suomen Standardisoimisliitto SFS ry, Helsinki 2000. 119 s.

Standardit voi tilata Suomen Standardisoimisliitto SFS ry:n asiakaspalvelusta: puh. 09-149 9331, faksi 09-146 4914, s-posti sales@sfs.fi. Lisätietoja <http://www.sfs.fi>.

Terminfon hakemisto 2000

Koonnut: Mari Suhonen

Hakemisto Terminfon viime vuoden numeroihin koostuu seuraavista osista:

18

- minisanastot
- sanastoprojektit
- kirjallisuus
- muut aiheet
- kirjoittajat
- suomenkieliset termit (hakemistossa ovat mukana niin suositettavat kuin hylättävät termit)

Hakemistoa on uudistettu edellisistä siten, että sanastoprojektit ja kirjallisuus ovat omina kohtinaan, kun ne ennen olivat yhdessä.

Hakemiston viitteissä ensimmäinen numero kertoo, missä Terminfon numerossa aihetta on vuonna 2000 käsitelty. Kaksoispisteen jälkeinen numero ilmaisee sivun.

Terminfon termihakemistot vuosilta 1994–2000 on lisätty Terminfon www-sivustolle osoitteeseen <http://www.tsk.fi/ti>. Terminfon sisällysluettelot sekä artikkelien englanninkieliset lyhennelmät vuodesta 1996 lähtien löytyvät myös www-sivustolta.

• Minisanastot

Minisanasto uudesta maankäyttö- ja rakennuslaista 3:3
Uuselintarvikesanasto 1:5

• Sanastoprojektit

Matkaviestinsanastoa uusitaan 1:12
Tietotekniikan termitalkoiden vuosikatsaus 1:10
Uudistuksia tietotekniikan termitalkoissa 4:16

• Kirjallisuus

A Consumer's Dictionary of Cosmetic Ingredients 2:23
Dictionary of Chromatography and Related Methods – English, German, Swedish, Finnish 3:23
Dictionary of Architecture & Construction 2:23
English for Graphics and Publishing Professionals 2:22
Finlandssvensk ordbok 2:22
Förpackningsteknisk ordbok III 2:23
Hagfræðiorðasafn. Íslenskt-enskt, enskt-íslenskt. Orðanefnd Félags viðskiptafæðinga og hagfræðinga tók saman. Rit Íslenskrar málnefndar 12. 4:21

I terminologins tjänst. Festskrift för Heribert Picht på 60-årsdagen 4:21
IEC 60027-2/A2 Letter symbols to be used in electrical technology. Part 2: Telecommunications and electronics 4:22
Julkisten rakennusten nimiä ja niiden käännöksiä 1:14
Kielenhuollon käsikirja 1:15
Kosmeettiset ainesosat 3:22
Nordterm '99. Proceedings fra Nordterm '99. Sjøffergården, den 13. – 15. juni 1999 4:21
SFS-IEC 60050-415 Sähkötekniillinen sanasto. Tuulivoimalat 4:22
SFS-IEC 60050-651 Sähkötekniillinen sanasto. Jännitetyöt. 4:22
SFS-IEC 60050-713 Sähkötekniillinen sanasto. Radioliikenne: Lähettimet, vastaanottimet, verkot ja käyttö 3:23
Suomi-englanti-venäjä, Kuvitettu rakennussanasto 1:14
Svenska biotermgruppen 1:15
Svenska skrivregler 4:22
Tekstiilitieto 2:23
Terminologie de la traduction / Translation Terminology / Terminologia de la traducción / Terminologia der Übersetzung 3:22
Yleinen kielitiede 1:15

• Muut aiheet

EU:n kielitilanne muutosten ja haasteiden edessä 4:11
EU-termistöä venäjäksi 4:9
EURALEX 2000 -konferenssin sataa terminologeille 3:14
Eurodicautom-hanke puolivälissä 2:17
Harkkoraudan harharetket 2:15
ISO/TC 37:n kokoukset 2000 3:19
Kilpien kieli 2:3
Korjaus uuselintarvikesanastoon 2:8
Krista Varantola, asiantuntija Kehä III:n ulkopuolelta 4:4
Maankäyttö- ja rakennuslain minisanastosta 4:18
Mer värde i mervärdesmat 2:6
Per aspera ad astra? – Kokemuksia tutkielmahankkeesta 4:6
Pohjoismaiden suurin sanastokeskus ajautui konkurssiin 3:20
Pro gradu -tutkielma tekniikan kielestä 3:12
Sanastokeskuksen syksy 4:3
Sanastotyön kehittäjästä sanastojen käyttäjäksi 2:9
Stakesin sanastotyö 2000-luvulle 2:13
Suomenkielistä täydennystä Eurodicautom-termipankkiin 4:12
Tekniikan Sanastokeskuksen tiedotuslehti 20 vuotta 1:4
Terminfon hakemisto 1999 1:16
Terminology Summer Academy 2000 3:18

- Tielaitos kilpien kielestä 3:20
 TNC återuppstår! 4:18
 TSK:n hallituksen puheenjohtaja
 Mikael Reuter 2:4
 TSK:n hallituksen konkari Kari Kaartama
 3:10
 Uusi ilme 1:3
 Vakuutusalan sanakirja opinnäytetyönä
 1:8
- Kirjoittajat
- Bucher, Anna-Lena 4:18
 Carlson, C. E. 2:15
 Haapajärvi, Auli 1:8
 Helin, Jorma 3:20
 Huhtala, Kati 4:9
 Isoherranen, Minna 1:4 | 2:4 | 3:10 |
 4:3 | 4:4
 Kalliokuusi, Virpi 2:9 | 2:17 | 3:14
 Kuusisto-Niemi, Sirpa 2:13
 Miettinen, Kristian 1:3 | 2:3
 Palm, Helena 2:6
 Partanen, Irma 1:8
 Peltoniemi, Johanna 1:12
 Salmela, Anna 3:3 | 4:18
 Seppälä, Katri 1:10 | 3:19 | 4:16
 Suhonen, Mari 1:5 | 3:18 | 4:12
 Suhonen, Sirpa 1:12
 Suomalainen, Johanna 3:3 | 4:11 | 4:18
 Vehmas-Lehto, Inkeri 4:6
- Suomenkieliset termit
- Alueiden komitea 4:10
 alueidenkäytön suunnittelu 3:4
 aluesuunnittelu 3:4
 asemakaava 3:6
 biotekniikka 1:6
 DIN 43760 4:13
 ECE 4:10
 ehdollinen rakentamisrajoitus 3:8
 elintarvike 1:5
 EPS 3:21
 Eta 4:10
 ETA 4:10
 Euratom 4:10
 Euroopan talousalue 4:10
 Euroopan talouskomissio 4:10
 Euroopan atomienegiyhteisö 4:10
 Euroopan komissio 4:10
 funktionaalinen elintarvike 1:5 | 2:8
 geenimuunneltu elintarvike 1:7
 geenitekniikalla muunneltu organismi
 1:7
 geenitekniikka 1:7
- geneettisesti muunneltu organismi 1:7
 GM-elintarvike 1:7
 GMO 1:7
 harkkorauta 2:17
 harmaatuonti 1:14
 ilmalinkous 4:14
 kaava 3:6
 kaavaehdotus 3:7
 kaavoitus 3:6
 kaavoituskaava 3:7
 kuntien yhteinen yleiskaava 3:6
 kutoa 1:13
 liike- ja yhteisötunnus 2:21
 ly-tunnus 2:21
 maakuntakaava 3:6
 maakuntaliitto 3:4
 maakuntasuunnitelma 3:6
 maakuntasuunnittelu 3:4
 maisematyöluva 3:8
 Micronor 4:13
 muistutus 3:7
 muuntaja 4:20
 muuntogeeninen organismi 1:7
 muuntogeeninen elintarvike 1:7
 muuttaja 4:20
 määrääaikainen rakentamisrajoitus 3:9
 neuloa 1:13
 oman toimensa ohella 1:13
 ommella 1:13
 organisaationumero 2:21
 osallinen 3:7
 osallistumis- ja arviointisuunnitelma
 3:7
 oto. 1:13
 prebiootti 1:7
 probiootti 1:7
 PS-E 3:21
 pysyvien edustajien komitea 4:10
 raakajauhe 2:21
 rakennuksen purkamislupa 3:8
 rakennuskielto 3:8
 rakennuslupa 3:8
 rakentamisrajoitus 3:8
 ranta-asemakaava 3:6
 rinnakkaistuonti 1:14
 RS-423 4:13
 siirogeeninen eliö 1:7
 sivuaine 4:14
 solupolystyreeni 3:21
 styrox 3:21
 sumutusilmastus 4:14
 suunnittelutarvealue 3:8
 suuntaaja 4:20
 sähköinen kaupankäynti 3:21
 takkirauta 2:17
- Talous- ja sosiaalikomitea 4:10
 tavu 3:21
 tekstiilikuidut lukuun ottamatta
 karstattua ja muuta kammattua
 villaa sekä niiden jätteitä, joita ei
 ole valmistettu langaksi tai
 kankaaksi 4:13
 terveysvaikutteinen elintarvike 1:5 | 2:8
 terveysvaikutus 1:6
 terveysväite 1:6
 terveysväittäjä 1:6
 tietojen suojaaminen 2:10
 tietojen turvaaminen 2:10
 tietoriski 2:10
 tietosuoja 2:10
 tietoturva 2:10
 tietoturvallisuus 2:10
 Tilintarkastustuomioistuin 4:10
 toimenpidelupa 3:8
 toimenpiderajoitus 3:9
 transgeeninen eliö 1:7
 uusielintarvike 1:5
 uusielintarvikelautakunta 1:7 | 2:8
 valtakunnalliset alueidenkäyttötavoit-
 teet 3:4
 vastavirtalinkous 4:14
 verkkokauppa 3:21
 verkkokirjoittaminen 1:13
 yhdyskuntasuunnittelu 3:4
 yleiskaava 3:6

Nordterm 2001

page 3

Nordic terminological cooperation has long traditions. Nordterm association was founded 25 years ago, and it is a forum for cooperation in terminology research, training and practical terminology work. The Nordterm Assembly meets every two years at a conference and this year the conference will be organized in Tuusula, Finland in 13-16 June. The conference will start with a basic course in terminology. After the course day there will be a two-day symposium with many interesting lectures. The Assembly and Working Groups will meet on Saturday. Nordterm's 25th anniversary will be celebrated with a banquet on Saturday night. Welcome to Nordterm 2001!

Seija Suonuuti, expert of terminology work in business world

page 4

Seija Suonuuti, Terminology Manager of Nokia Terminology Services, has extensive experience in TSK's activities and terminology work in a large international company. Suonuuti took care of accounting, participated in terminology projects and did various office tasks at TSK in the 80's and in the first half of the 90's. Since 1995 she has been a member of TSK's board of directors.

In Suonuuti's opinion TSK is above all an expert organization in systematic terminology work. She thinks that TSK's high-quality vocabularies are always needed. The question is how to get terminology projects and how the results of these projects may be later processed for different target groups. She also emphasizes the importance of PR and client contacts.

In 1985 Suonuuti was hired as the first terminologist in Nokia. Nokia's terminology work is based on the following principles: vocabulary is limited to technical terms related to products, the objectives of terminology work are defined and technical staff and engineers participate in the work. According to Suonuuti terminology work has established its position in Nokia as a process that supports other processes. She says, however, that it is not self-evident that terminology work will always be done in Nokia, but she has to evaluate its importance every year.

Nokia Terminology Services works globally for the whole

Nokia Group. The main task of Terminology Services is to maintain Nokia's internal termbank. The termbank is Nokia's official term source, and at the moment it contains about 15 000 concepts.

There are many terminology projects in progress at the same time in Nokia. According to Suonuuti one project usually lasts for 2-6 months and contains 100-200 concepts. The basic vocabulary produced in projects is almost without exception in English, and other languages are included when necessary. Finnish has the status of an equivalent language in Nokia. The special features of Nokia's terminology work are that it has to be fast and flexible and that terms are very technical.

The duties of a manager take up almost all Suonuuti's work time. She says that terminology courses are a welcome change to management. In addition to Nokia's internal courses Suonuuti occasionally lectures about terminology work done in the business world. In her free time she works as a building manager in the house where she lives. This hobby includes everything from accounting and administration to cleaning out blocked sewers.

Socioterminology

page 6

Teija Pihkala writes about socioterminology and how it differs from the traditional terminology theory.

Socioterminological approach gained ground when terminographers encountered such problems in their work that the dominant theory (based on Eugen Wüster's ideas) could not solve. Their criticism can be summarized into the following five observations. One: It is impossible to define a "special field", because almost all fields require interdisciplinary know-how. Two: Experts do not form a homogenous group. Science and technology are made up of mixed discourses where a scientist talks to other scientists, but also to engineers, students, lawyers, politicians etc. Three: Polysemy and synonymy are a natural and inevitable part of language, since terminologies and concept systems are connected to history and their creators. Four: Concept systems and definitions are not static. They evolve all the time, because information and theories related to them change. Five: Reality is richer than any language expression.

According to socioterminologists language is not well suited for standardization, since it is an abstract structure that is in constant change. Language use reflects the users' knowledge, opinions, social and professional status and power relationships between them. Socioterminologists try to restore social aspects and richness of language to terminology, and they use methods from, for example, sociolinguistics, socio-logy, cognitive semantics and language policy. In addition to terms, concepts and concept systems terminological research should take into account the people who communicate and communication situations as well as the reception, spreading and reshaping of terminologies. Socioterminology does not try to be an independent discipline under terminology, but its objective is that, besides cognitive aspects, social aspects are also acknowledged and considered in all terminology theory and practice.

EnDic 2000 – Environmental Dictionary in seven languages

page 8

Juha Kajander writes about *EnDic 2000*, Environmental Dictionary which is due to be published in March. Professor Aleksander Maastik from Estonia is the editor in chief and Kajander has been mainly responsible for the Swedish material. Other Estonian and Finnish experts also took part in the project.

EnDic 2000 is based on the *Water Pollution Control Dictionary* published in 1988. EnDic 2000 is a result of a Finnish–Estonian joint project and contains terms in Finnish, Estonian, English, German, Swedish, Latvian and Russian and taxonomic terms also in Latin. It is obvious that it is a difficult task to keep all these languages consistent with each other. Definitions have helped in this, even though they are written in only three languages: English, Estonian and Finnish. The number of definitions increased during the project. Very often the reason for this was that editors had understood the terms in different ways. EnDic 2000 contains 4615 term records and about 700 pages. About 40% of the terms are supplemented with definitions.

The development of methods in environmental protection and administration have affected the new dictionary. Five of the seven editors represent the water sector in some way or other and this can probably be seen from the book.

One of the basic questions was whether taxonomic terms, i.e. designations of animals, plants and other living organisms, should be included. Since all taxonomic material could not be included, it was decided that such species which are an essential part of some environmental problem are relevant, and important indicator species, too.

A problematic group in an environmental dictionary is made up of terms that are formed with the prefix *eco* or adjective *ecological* – either correctly or incorrectly. Ecology is the science that studies relationships between species. If the term containing *eco* or *ecological* refers to this science, the usage is correct. But if the purpose is to refer to environmental protection, the term is formed incorrectly. There is also another problematic group of terms containing the buzz word *management*. What is, for example, *nature management* or *environmental management*? Kajander says that in different countries these terms mean different things.

21

Project news

page 10

Bank and finance terminology project

The bank and finance terminology project was started in TSK in the beginning of this year. The purpose is to harmonize bank and finance terms and to build a term database on the Internet. Primarily Swedish, Finnish and English terms will be provided, later other Nordic languages will also be included in such a scale that they are available.

Project on real estate management terminology

The project on real estate management terminology that started in the summer of 2000 will be finished during the spring of 2001. It is based on *Kiinteistönpidon perussanasto*, a basic vocabulary of building management, published in 1996. The new vocabulary will contain about 110 concepts. Terms and definitions will be in Finnish and equivalents will be given in English.

Newest terminology project in the social welfare and health sector

In the end of 2000 TSK started to compile a vocabulary on concepts related to the service chain model in social welfare and health. The vocabulary was ordered by STAKES, the National Research and Development Centre for Welfare and Health. The vocabulary will contain about 50 concepts. Terms and definitions are in Finnish.

Thousand and one term problems – Term service in 2000

page 12

In 2000 more than 1000 term problems were addressed in TSK's term service. The questions asked dealt with special field equivalents in different languages, the correctness of these equivalents, abbreviations, definitions for concepts, etc. Questions concerned several special fields, above all technology, commerce, administration and legislation.

TSK's members are entitled to a certain quota of term service free-of-charge. Other clients have to pay for it. They can either pay for a so called term service package or for each question separately. TSK's members form the biggest group of term service users; last year about 75% of the questions came from the members.

The share of languages asked in term service has remained quite unchanged during recent years. The two most common foreign languages are English (54% of questions last year) and Swedish (26%). The next are German (13%) and French (6%).

TSK's terminologists are responsible for the term service, and one terminologist answers the questions for one day at a time. To guarantee the quality of answers the questions are directed to different terminologist depending on the language. Questions concerning English and Swedish are handled by all terminologists.

Many different sources are used in the term service. Answers are searched for in TSK's own internal termbank and other termbanks, like Termium and Eurodicautom. TSK's library is used, and nowadays information on terms and equivalents is searched very often on the Internet. Sometimes special field experts are consulted.

In order to find a reliable answer, the terminologists need enough back-ground information, e.g. the subject field of a term or some context. It takes about one hour to deal with one term question. Despite of this long time, a reliable answer is found only for every other question. When the income received from the term service is compared to the costs of work time, the comparison shows that the term service is unprofitable to TSK. However, the term service is considered important for special field language planning and therefore it has been kept as one of TSK's activities.

Literature

page 15

English–Finnish Dictionary of Technology and Commerce

The first *English–Finnish Dictionary of Technology and Commerce* was published in 1952, and the newest edition published last year is the 13th edition of the dictionary. The new edition contains 220 000 entries. In addition to terms it contains also plenty of abbreviations, acronyms and geographical names.

This edition has been expanded with 30 000 additions which are either new English entries and their Finnish equivalents or new Finnish equivalents for already existing entries. Outdated material and terms that have become standard language have been removed.

Finnish–English Law Dictionary

The *Finnish–English Law Dictionary* published in 2000 is an enlarged and updated edition of a dictionary which first appeared in 1985. The new edition contains over 25 000 entries and plenty of example sentences. Besides Finnish terms there are also Latin, French and German terms, because common law uses often Latin and French terms and phrases in particular. English law and spelling have been taken as the point of departure when choosing equivalents. If a term is typical of the legal system of some other country, this is noted separately.

The dictionary has been compiled primarily to serve those who translate Finnish legislation and texts on the Finnish legal system into English, but it is also a necessary tool for others working with legal language, like lawyers and authorities.

New SFS vocabularies

The Finnish Standard Association SFS has ratified standards *SFS-EN 12508 Corrosion protection of metals and metal alloys. Surface treatment, metallic and other inorganic coatings. Vocabulary*, *SFS-EN 1330-4 Non destructive testing. Terminology. Part 4: Terms used in ultrasonic testing* and *SFS-IEC 60050-442 Electrotechnical vocabulary. Part 442: Electrical accessories* as Finnish national standards. SFS-EN 12508 contains terms and definitions in English, Finnish, French and German. SFS-EN 1330-4 has terms and definitions in Finnish, English and German. SFS-IEC 60050-442 contains terms in English, French, Finnish, German and Swedish and definitions in English and French.

Terminfo index

page 18

In this issue, there is an index of the mini vocabularies, literature, terminology projects, other topics, writers of articles and Finnish terms dealt with in Terminfo last year. The first number in the index tells the issue of Terminfo and second number after the colon the page.

TSK on sanastotyön asiantuntija

Tekniikan Sanastokeskus (TSK) tarjoaa sanastotyöhön ja erikoisalojen termien käyttöön liittyvää tietoa ja asiantuntijapalveluja. Taustaltaan TSK on vuonna 1974 perustettu yhdistys, jonka ensisijaisena tarkoituksena on saada aikaan laadukkaita sanastoja sekä kehittää sanastotyön metodiikkaa ja pitää yllä siihen perustuvaa osaamista. Toiminta perustuu terminologian teorian ja sitä soveltavien käytännön menetelmien vankkaan hallintaan ja kehittämiseen.

Tekniikan Sanastokeskuksen toimintamuotoja ovat:

- termiaineistojen tuottaminen ja julkaiseminen
- termistönhuolto ja terminologinen neuvonta
- sanakirjoihin erikoistunut kirjasto
- sanastotyöhön liittyvä tietopalvelu
- sanastotyön menetelmien kehittäminen ja koulutus
- terminologia-alan kansainvälinen yhteistyö.

Sanastokeskus tekee riippumattomana asiantuntija-elimenä yhteistyötä paitsi jäsentensä myös muiden terminologiasta ja sanastotyöstä kiinnostuneiden yhteisöjen kanssa – esimerkiksi Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen, pohjoismaisten sanastokeskusten, kansainvälisten standardisointijärjestöjen sekä Euroopan unionin toimielinten kanssa.

Keitä TSK palvelee?

TSK:n asiakkaita ovat suomalainen elinkeinoelämä, julkishallinto, koulutus- ja tutkimussektori, Euroopan unionin toimielimet sekä terminologista tietoa tarvitsevat yksityishenkilöt. Palvelut on tarkoitettu kaikille oman alansa asiantuntijoille toimenkuvaan katsomatta, sillä missäpä työssä ei ammattikielen ja -termistön hyvällä hallinnalla olisi merkitystä. Erityisen paljon TSK:n palveluja käyttävät kääntäjät, toimittajat ja muut kielenkäytön ammattilaiset.

TSK kehittää ja tarjoaa palvelujaan asiakkaiden tarpeiden mukaan sekä erillisten toimeksiantojen muodossa että omaehtoisesti. Sanastokeskuksen työ on viime kädessä aina yleishyödyllistä palvelutoimintaa: siitä hyötyvät kaikki.

TSK är expert på ordlistearbete

Centralen för Teknisk Terminologi (TSK) erbjuder kunskap och experthjälp i frågor som berör ordlistearbete och facktermer. TSK är en förening som grundades år 1974. TSK:s primära uppgifter är att utarbeta högklassiga ordlistor och vidareutveckla ordlistearbetets metodik samt att upprätthålla det kunnande detta baserar sig på. TSK behåller terminologins teori och de praktiska metoder som tillämpar den.

TSK:s verksamhetsformer:

- produktion och publicering av terminologier
- termvård och terminologisk rådgivning
- ett bibliotek specialiserat på ordböcker
- terminologisk informationstjänst
- utveckling av ordlistearbetets metodik samt utbildning
- internationellt samarbete inom terminologin

Terminologicalcentralen samarbetar som obunden expertorganisation såväl med sina medlemmar som med övriga organisationer som är intresserade av ordlistearbete – till exempel med Forskningscentralen för de inhemska språken, de nordiska terminologicalcentralerna, internationella standardiseringsorgan samt Europeiska kommissionens organ.

Vem kan utnyttja TSK:s tjänster?

Bland TSK:s kunder finns, förutom privatpersoner som behöver terminologisk information, även representanter för det finländska näringslivet, den offentliga förvaltningen, utbildnings- och forskningssektorn och Europeiska unionens organ. Tjänsterna är avsedda för alla fackmän, oberoende av befattning, ty i vilket arbete skulle inte ett gott behållande av fackspråk och -termer vara betydelsefullt? Speciellt mycket används TSK:s tjänster av översättare, journalister och övriga professionella språkanvändare.

TSK utvecklar och erbjuder sina tjänster enligt kundernas behov. Uppdragen kan komma utifrån eller tas på eget initiativ. Arbetet på terminologicalcentralen är alltid i sista hand allmännyttigt: alla blir betjänta av det.

www.tsk.fi

TEKNIIKAN SANASTOKESKUS TARJOAA ERIKOISALOJEN TERMISTÖÖN, SANASTOIHIIN JA SANASTOTYÖHÖN LIITTYVÄÄ TIETOA JA ASIANTUNTIJAPALVELUJA. TSK:N PÄÄTOIMINTA-MUOTOJA OVAT SANASTOPROJEKIT, TERMIPANKKI JA TERMIPALVELU.

TSK JULKAISEE TERMINFO-LEHDEN OHELLA ERIKOISALOJEN SANASTOJA JA SANALUETTE-LOITA. NÄMÄ TALLENNETAAN YLEENSÄ MYÖS SUORAKÄYTTÖISEEN TERMIPANKKIIN TEPAAN.

TSK:N KIRJASTOSSA ON LAAJA KOKOELMA ERI ALOJEN SANASTOJA, SANAKIRJOJA, SANAS-TOLUONNOKSIA JA SANASTOSTANDARDEJA. KIRJASTO ON AVOINNA ARKISIN KLO 8.30 –16.00.

TSK ON PERUSTETTU 1974, JA SEN JÄSENIÄ ON YRITYKSIÄ, LIIKELAITOKSIA, KÄÄNNÖS-TOIMISTOJA JA AATTEELLISIA YHDISTYKSIÄ. TSK TEKEE TIIVISTÄ YHTEISTYÖTÄ SEKÄ JÄSENISTÖNSÄ ETTÄ MUIDEN SANASTOTYÖSTÄ KIINNOSTUNEIDEN YHTEISÖJEN KANSSA.

TEKNIIKAN SANASTOKESKUS (THE FINNISH CENTRE FOR TECHNICAL TERMINOLOGY, TSK) OFFERS INFORMATION AND EXPERT SERVICES RELATED TO SPECIAL LANGUAGE TERMINOLOGY, VOCABULARIES AND TERMINOLOGY WORK. TSK'S MAIN ACTIVITIES ARE TERMINOLOGY PROJECTS, TERMBANK ACTIVITIES AND TERM SERVICE.

TSK PUBLISHES A NEWSLETTER CALLED TERMINFO AND SPECIAL LANGUAGE VOCABULARIES AND TERM LISTS. THESE ARE USUALLY ALSO ENTERED IN TSK'S ONLINE TEPA TERMBANK.

TSK'S LIBRARY HAS A LARGE COLLECTION OF VOCABULARIES, DICTIONARIES, VOCABULARY DRAFTS AND TERMINOLOGY STANDARDS. THE LIBRARY IS OPEN 8.30–16.00 ON WEEKDAYS.

TSK WAS FOUNDED IN 1974, AND IT HAS BOTH PRIVATE AND STATE ENTERPRISES, TRANSLATION AGENCIES AND NON-PROFIT ASSOCIATIONS AS ITS MEMBERS. TSK WORKS IN CLOSE CO-OPERATION BOTH WITH ITS MEMBERS AND OTHER ASSOCIATIONS THAT ARE INTERESTED IN TERMINOLOGY WORK.

Sanastotyön asiantuntemusta vuodesta 1974.

ISSN 0358-7517